

คณะทำงาน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พรวัช เฉลิมวงศ์

ศักดิ์สุนันท์ บุญทรง

สิงหา เดชไกรทอง

นัฐพล กฐินหอม

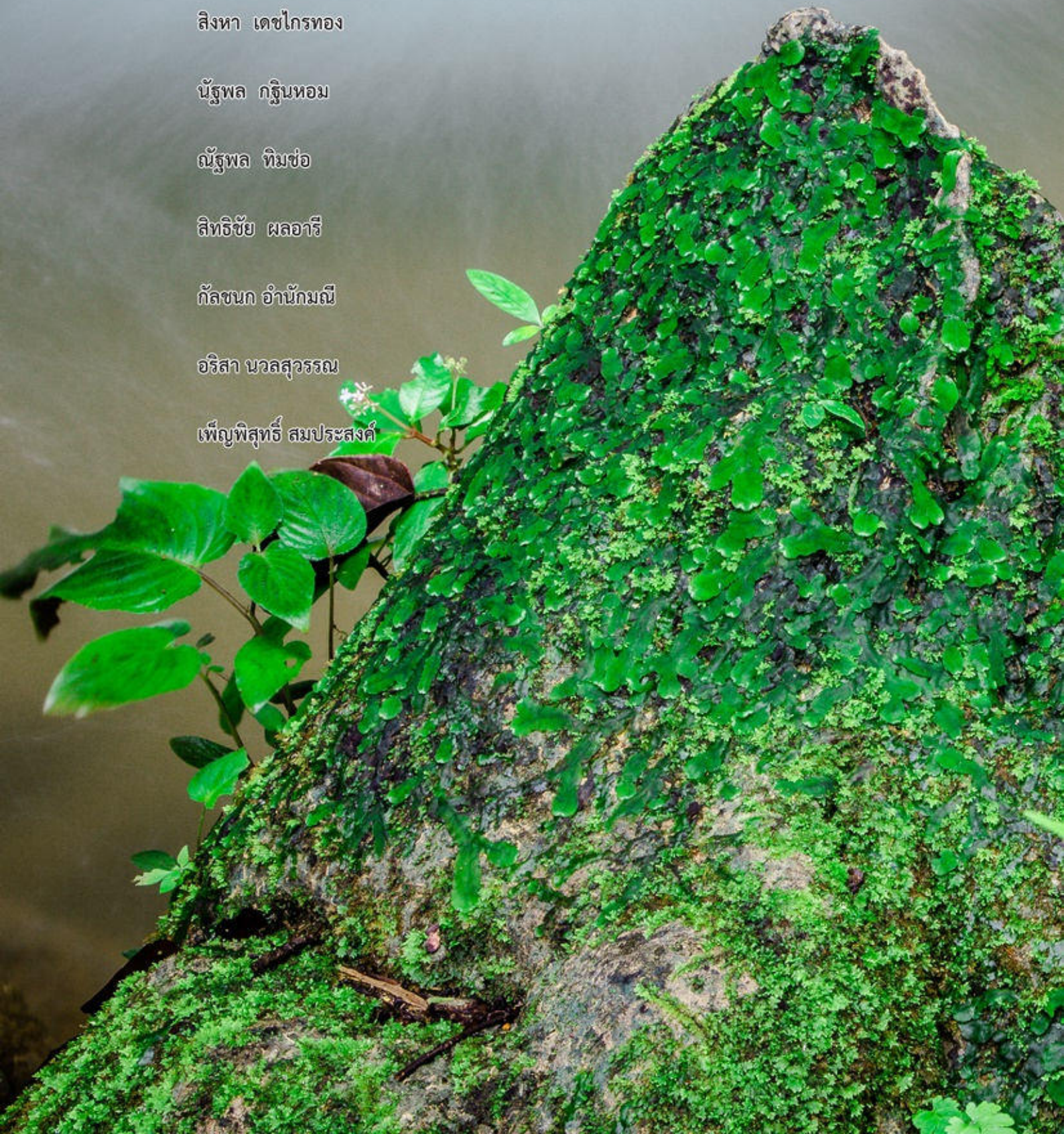
ณัฐพล ทิมช่อ

สิทธิชัย ผลอารี

กัลชนก อำนัภมณี

อริสา นวลสุวรรณ

เพ็ญพิสุทธิ์ สมประสงค์

สารบัญ

บทนำ.....1

ความหมายของน้ำตก.....2

ประเภทของน้ำตก.....3

แนวคิดการจัดการเขตนันทนาการโดยใช้หลักช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ
(Recreation Opportunity Spectrum, ROS).....4

วิธีการประเมินโดยใช้หลักช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ
(Recreation Opportunity Spectrum, ROS).....7

ผลการประเมินน้ำตกในเขตอุทยานแห่งชาติภาคใต้ทั้ง 65 แห่ง
ที่เปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยว.....8

เอกสารและสิ่งอ้างอิง.....139

บทนำ

อุทยานแห่งชาติและวนอุทยานในภาคใต้ มีประเภทของแหล่งท่องเที่ยวหรือประเภทของกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลาย เป็นศูนย์รวมนักท่องเที่ยวจากทั่วสารทิศที่หลงใหลมนต์เสน่ห์ของทรัพยากรธรรมชาติที่สร้างสรรค์ออกมาเป็นที่ประจักษ์ในรูปแบบต่าง ๆ อุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวตามความเหมาะสมของแต่ละแห่ง โดยยังคงอยู่บนพื้นฐานของการรักษาสภาพธรรมชาติเดิมไว้ให้มากที่สุด

แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในลำดับต้นๆ ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงมีแนวความคิดที่จะประเมินสถานภาพ ศักยภาพ และช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตกทั้งภาคใต้ จำนวน 65 น้ำตก ใน 20 อุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้ผู้รับผิดชอบพื้นที่ ในการนำไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้สามารถตอบโจทย์ของนักท่องเที่ยวหรือผู้มาใช้บริการได้ทุกเพศ ทุกวัย และทุกสถานภาพ

การประเมินศักยภาพทรัพยากรนันทนาการและการจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวและนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum; ROS) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพทรัพยากรนันทนาการและจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ ในแหล่งท่องเที่ยว วิธีการประเมินใช้สมการถ่วงน้ำหนักอย่างง่าย (simple weighting score method) โดยได้มีการกำหนดค่าความสำคัญหรือค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัยชี้วัดแต่ละปัจจัยจาก 1 ถึง 3 จากระดับความสำคัญน้อยไปจนมีความสำคัญมาก สำหรับวิธีการประเมินเชตนั้นนันทนาการตามหลักการช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (ROS) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ด้านนันทนาการ จำนวน 3-5 คน โดยใช้แบบประเมินเชตนั้นนันทนาการสำหรับแหล่งนันทนาการของอุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน โดยการให้ค่าคะแนนในแต่ละปัจจัยชี้วัด แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด มีค่าคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 และค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5

นอกจากนี้ ภายในเล่มรายงานยังประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐาน ที่ตั้ง การเดินทางเข้าถึง ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเยี่ยมชม รวมถึงภาพประกอบน้ำตกสวยๆ แต่ละแห่งที่ถ่ายจากกล้องถ่ายรูป DSLR คุณภาพสูง สามารถดาวน์โหลดภาพถ่ายไปใช้งานได้จากเว็บไซต์ของศูนย์วิจัยและพัฒนาวัฒนธรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามลิ้งค์ www.npic-surat.com

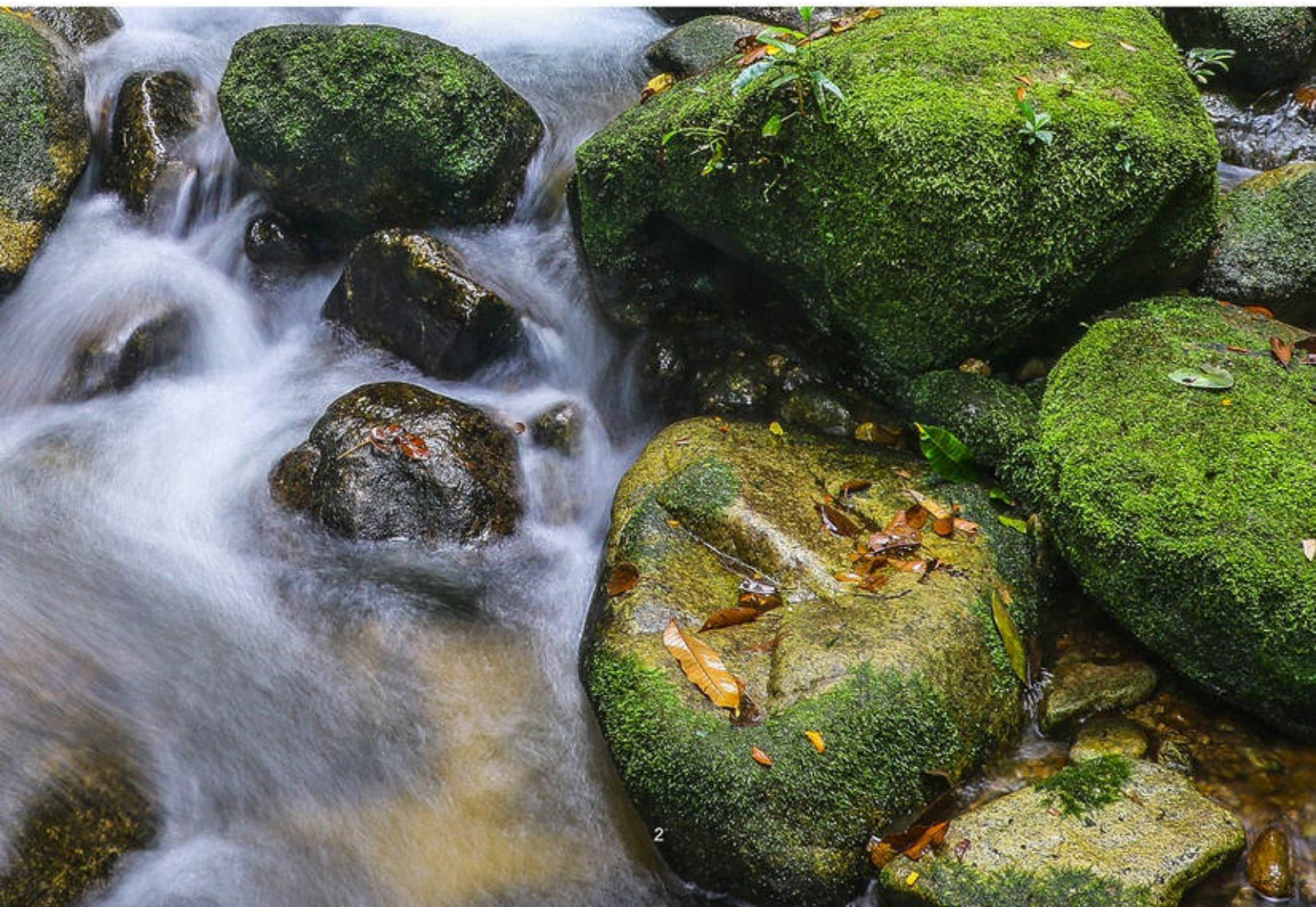
ความหมาย

น้ำตก หมายถึง ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดจากธารน้ำไหลผ่านภูมิประเทศที่มีความลาดชัน ซึ่งทำให้มีการเปลี่ยนระดับหรือเกิดความแตกต่างกัน ของระดับของธารน้ำ ทำให้ลักษณะการไหลของธารน้ำนั้นเปลี่ยนแปลงไปมีลักษณะ ที่ไหลตกลงมาจากที่สูงหรือไหลลดหลั่นกันลงมาเป็นชั้นๆ ซึ่งก่อให้เกิดความงดงาม ความตื่นตาตื่นใจ และสามารถดึงดูดความสนใจของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี น้ำตกบางแห่งมีการไหลของน้ำโจนลงมา ด้วยความแรง ทำให้แผ่นดินหรือชั้นหินที่รองรับน้ำนั้นถูกกัดเซาะเป็นแอ่ง แอ่งบางแห่งกว้างใหญ่ เล่นน้ำได้ในธรรมชาตินั้น น้ำตก สามารถแบ่งลักษณะการไหลของน้ำได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

น้ำตก (fall) เป็นการไหลของน้ำที่มีความต่างระดับกันมากระหว่าง ดันน้ำกับปลายน้ำ ลักษณะของน้ำที่ไหลโจนลงมา อาจมีความชันมากหรือเป็น แนวตั้ง ดังเช่น น้ำตกเหวสุวัต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และน้ำตกทีลอซู เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดตาก เป็นต้น

แก่ง (rapid) เป็นการไหลของน้ำที่มีความต่างระดับกันไม่มากนักกระหว่างดันน้ำกับปลายน้ำ การไหลของน้ำลดหลั่นลงมาตามแก่งหิน ดังเช่น น้ำตกมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรีและน้ำตกวังตะไคร้จังหวัดนครนายก เป็นต้น ทั้งนี้ น้ำตกทั้งสองลักษณะพบเห็นได้ทั่วไป แต่น้ำตกบางแห่งมีลักษณะ การไหลของน้ำทั้งสองผสมผสานอยู่ด้วยกัน เช่น น้ำตกเอราวัณ อุทยานแห่งชาติ เอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น

น้ำตกส่วนใหญ่มีแหล่งกำเนิดตั้งอยู่ในป่าต้นน้ำ ซึ่งโดยทั่วไปจะตั้งอยู่โดดๆ แต่บางแห่งอยู่รวมกันเป็น กลุ่ม ลักษณะการไหลของธารน้ำตก บางแห่งมีลำห้วย/ ลำธารมากกว่า 1 สาย ไหลมารวมกันที่หน้าผา แล้วจึงตกลงมา แต่น้ำตกบางแห่ง ธารน้ำแต่ละสายไหลแยกกัน ลงสู่แอ่งน้ำเบื้องล่าง

ประเภทของน้ำตกแบ่งตามรูปร่างและลักษณะของน้ำตก

น้ำตกหิ้ง (ledge) น้ำตกลงมาเป็นแนวตั้งบนชั้นหิน (bedrock) แนวตั้ง สัมผัสชั้นหินบางส่วน แบ่งได้ 3 ชนิดย่อย

1. "บล็อก/แผ่น" (block/sheet) ธารน้ำหรือแม่น้ำเหนือน้ำตก กว้างกว่าความสูงของน้ำตก
2. "คลาสสิก" (classical) น้ำตกมีความสูงเท่ากับหรือใกล้เคียงความกว้างของธารน้ำ มองเห็นเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสแนวตั้ง
3. "ม่าน" (curtain) น้ำตกมีความสูงมากกว่าความกว้างของธารน้ำ
น้ำตกพลันจ์ (plunge - โจน/ถลา) ธารน้ำเหนือน้ำตกแคบและไหลเชี่ยว ทำให้น้ำตกลงเป็นแนวตั้งโดยไม่สัมผัสกับชั้นหินเลยจากแรงผลักดันมวลน้ำแนวนอนก่อนที่จะตก แบ่งได้ 1 ชนิดย่อย

1. "น้ำตกรูปชามพ้นซ์" (punchbowl) น้ำตกที่ส่วนบนตื้นแคบแต่ส่วนล่างกระจายออกลงสู่สระกว้างอย่างชามพ้นซ์

น้ำตกหางม้า (horsetail) น้ำตกลงเป็นแนวตั้งโดยสัมผัสชั้นหินตลอดทางหรือเกือบตลอดทาง แบ่งได้ 4 ชนิดย่อย

1. "สไลด์" (slide) น้ำตกลงโดยสัมผัสชั้นหินตลอดทาง
2. "ริบบิ้น" (ribbon) สายน้ำตกตื้นแคบและยาว
3. "รางลาด" (chute) น้ำปริมาณมากไหลลงตามช่องแคบแนวตั้ง
4. "พัด" (fan) น้ำตกที่สายน้ำตกค่อย ๆ แผ่ออกอย่างพัด

คาสเคด (cascade) น้ำตกไหลลงตามหินเป็นชั้น ๆ

น้ำตกขั้น/น้ำตกบันได (tiered/staircase/multi-step) เป็นชุดน้ำตกลดหลั่นลงมาโดยที่น้ำตกย่อยแต่ละอันมีขนาดใกล้เคียงกันและมีสระเป็นของตัวเอง

คาเทอแรคท์ (cataract) ใช้กับน้ำตกใหญ่และมีพลังมาก

เซกเมนต์ (segmented - เป็นส่วน/ปล้อง) น้ำตกที่แตกออกเป็นน้ำตกย่อยหลายสายอย่างชัดเจน

น้ำตกน้ำแข็ง (frozen) ใช้เรียกน้ำตกที่มีส่วนประกอบเป็นน้ำแข็งหรือหิมะ

น้ำตกมุลัง (moulin) ใช้เรียกน้ำตกที่เกิดขึ้นในมุลัง หรือช่องลึกในธารน้ำแข็ง

น้ำตกชั่วคราว (ephemeral) เป็นน้ำตกที่ไม่ได้ไหลตลอดเวลา เกิดขึ้นเฉพาะหลังฝนตกหรือหิมะ ละลาย

ชนิดของน้ำตกแบ่งตามประเภทชั้นหิน

น้ำตกในพื้นที่หินแกรนิตหรือหินแปรจากหินแกรนิต จะมีขนาดใหญ่ ตกลงมาจากที่สูงและมองเห็นได้ไกล

น้ำตกในพื้นที่หินทราย ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเหมือนลำห้วย มีลานหินกว้าง ในประเทศไทยน้ำตกมีน้ำเฉพาะในช่วงฤดูฝน

น้ำตกในพื้นที่หินปูน จะไหลลดหลั่นกันเป็นขั้นเตี้ย ๆ หลายชั้น มักมีความสวยงาม ผาชันมีรูปร่างแปลกตาจากปฏิกิริยาระหว่างหินปูนกับน้ำ

น้ำตกในพื้นที่หินดินดาน

แนวคิดการจัดการเขตนันทนาการโดยใช้หลักช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum, ROS)

โอกาสด้านนันทนาการ (recreation opportunity) เป็นการผสมผสานระหว่าง องค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ที่เกี่ยวข้องในการประกอบกิจกรรมนันทนาการของคนทั่วไป คือ 1) กิจกรรม(activities) 2) สภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่ประกอบกิจกรรม(settings) และ3) ประสบการณ์ ที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรม (experiences) โอกาสด้านนันทนาการจึงหมายถึง ประสบการณ์ นันทนาการที่นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งประสบการณ์ ดังกล่าว มีลักษณะเฉพาะตัวอันเป็นผลมาจากการจัดการสภาพแวดล้อมของพื้นที่จึงมีความหลากหลาย ตั้งแต่ประสบการณ์นันทนาการประเภท สันโดษ และกึ่งสันโดษ ซึ่งเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติสูง ไปจนกระทั่งประสบการณ์ นันทนาการ ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมประเภทธรรมชาติที่มีการดัดแปลง หรือเลียนแบบธรรมชาติ ชนบท และประสบการณ์นันทนาการเมือง

หลักการประเมินช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ

การจำแนกแหล่งท่องเที่ยว/นันทนาการโดยใช้หลักการของ Recreation Opportunity Spectrum (ROS) หมายถึง การจำแนกพื้นที่ท่องเที่ยว/นันทนาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวในลักษณะที่ตอบสนองต่อประสบการณ์ท่องเที่ยวได้หลากหลายมากขึ้น นำไปสู่ ความพึงพอใจ และประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าของนักท่องเที่ยว และมีการควบคุมระดับการพัฒนา ให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ในพื้นที่อนุรักษ์ที่ต้องมีเงื่อนไขในการจัดการพื้นที่ เพื่อยังประโยชน์ด้านอื่นๆ ไปพร้อมกับด้านการท่องเที่ยว การจำแนกประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการ ROS ยังช่วยในการกำหนดระดับของความเป็นธรรมชาติ ระดับการพัฒนา ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และความสันโดษ จำนวนคน/ กลุ่ม ที่เข้าไปใช้พื้นที่ท่องเที่ยว และวิธีการท่องเที่ยวเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดการด้านการท่องเที่ยวให้ชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อื่น ๆ ของการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ (นววรรณ, 2546; ดรชนี, 2547)

ดรชนี (2544) ทำการศึกษาและกำหนดช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการในพื้นที่ผืนป่าตะวันตก ได้กำหนดเกณฑ์ในการจำแนกแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ปัจจัยทั้งทางชีว-กายภาพ ด้านสังคม และลักษณะของการจัดการ รวมทั้งสิ้น 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยการเข้าถึง 2) ปัจจัยความเป็นธรรมชาติ 3) โอกาสพบปะผู้คน 4) ผลกระทบที่ย่อมให้เกิดขึ้นได้ และ 5) วิธีการจัดการดูแลนักท่องเที่ยวและการ ควบคุมดูแลการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยว วิธีการและเกณฑ์การจำแนกดังกล่าวได้ปรับปรุงจาก Clark & Stankey (1979) และ Neilsen (1999) เพื่อประยุกต์ใช้ในประเทศไทยโดยจำแนกช่วงชั้นของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวไว้ 5 ประเภท ดังนี้ 1) พื้นที่ธรรมชาติสันโดษ (primitive area) 2) พื้นที่ธรรมชาติกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (semi-primitive non-motorized area) 3) พื้นที่ธรรมชาติกึ่งสันโดษใช้ยานยนต์ (semiprimitive motorized area) 4) พื้นที่ธรรมชาติที่มีการพัฒนาแล้ว (semi-developed area) และ 5) พื้นที่ธรรมชาติที่มีการพัฒนาอย่างมาก (highly developed natural area)

การจำแนกช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการในพื้นที่นันทนาการ/ท่องเที่ยววันนั้น นววรรณ และ คณะ (2541) และตรรชนี (2543) อ้างถึงใน จันทนาภรณ์ (2544) ได้กล่าวถึงว่า ประเด็นสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการแหล่งนันทนาการตามช่วงชั้นนันทนาการ คือ การจัดการให้สภาพแวดล้อมในการประกอบกิจกรรมในแต่ละช่วงชั้น สามารถตอบสนองต่อประสบการณ์ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเมื่อมาเยือนพื้นที่ หรืออาจหมายถึงการจัดการให้สภาพแวดล้อม ตามปัจจัยแวดล้อมสามารถตอบสนองต่อประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวควรจะได้รับในแต่ละช่วงชั้น โดยแนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์นันทนาการตามช่วงชั้นโอกาส นันทนาการที่สอดคล้องกับแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม รวมถึงแหล่งนันทนาการ ภายในอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย มีดังนี้

พื้นที่ธรรมชาติสันโดษ (primitive area) เป็นแหล่งนันทนาการที่อยู่ห่างไกล และคงยังสภาพความเป็นธรรมชาติหรือภูมิทัศน์ดั้งเดิมอย่างสมบูรณ์ มีปริมาณการท่องเที่ยวเบาบาง เนื่องจากการเข้าถึงกระทำได้อย่างยากลำบากมาก ปรากฏร่องรอยของผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์น้อยมาก การควบคุมหรือจัดการนักท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาต่างๆ ไม่ปรากฏในพื้นที่แหล่งนันทนาการประเภทนี้ เหมาะสำหรับกิจกรรมประเภทที่เน้นการสัมผัสและเรียนรู้ธรรมชาติอย่างแท้จริง เช่น การเดินป่า ดูนก ดูสัตว์ พักแรมในลักษณะของแคมป์กลางป่าลึก (wilderness camping) พายเรือแคนู ว่ายน้ำ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบหรือเดินป่าด้วยตนเอง เป็นต้น ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากแหล่งนันทนาการประเภทนี้ ได้แก่ ความรู้สึกวิเวกที่มีเพียงเสียงธรรมชาติ ความสันโดษและมีอิสระ ได้สัมผัส และเรียนรู้ธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ได้ใช้พลังกำลัง และพึ่งพาตนเองในการประกอบกิจกรรมต่างๆ รวมถึงได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง

พื้นที่ธรรมชาติกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (semi-primitive non-motorized area) เป็นแหล่งนันทนาการที่สภาพพื้นที่โดยรวมยังคงมีความเป็นธรรมชาติ ไม่แตกต่างไปจากพื้นที่สันโดษมากนัก แต่ปริมาณการใช้ประโยชน์หรือโอกาสในการพบเห็นนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นจะสูงกว่าพื้นที่สันโดษ แหล่งนันทนาการในกลุ่มนี้ จะปรากฏร่องรอยของผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์เบาบาง มีการควบคุมหรือจัดการนักท่องเที่ยวอยู่บ้าง โดยเน้นในลักษณะของโปรแกรมสื่อความหมาย หรือจัดการทางอ้อม โดยการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่เน้นความปลอดภัยและป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ แหล่งนันทนาการประเภทนี้เหมาะกับกิจกรรมประเภทเดียวกับกลุ่มพื้นที่สันโดษ โดยเพิ่มกิจกรรมทางน้ำบางประเภท เช่น การพายเรือ (นอกเหนือจากแบบการพายเรือแคนู) เล่นเรือใบ หรือดำน้ำลึก และผิวน้ำ เป็นต้น ประสบการณ์ที่ผู้มาเยือนจะได้รับยังคงเป็นประสบการณ์ในลักษณะเดียวกันกับพื้นที่สันโดษ หากแต่โอกาสในการสัมผัสกับความสงบวิเวกจากธรรมชาติจะน้อยกว่า

พื้นที่ธรรมชาติกึ่งสันโดษใช้ยานยนต์ (semi-primitive motorized area) แหล่งนันทนาการในกลุ่มนี้แม้โดยภาพรวมจะยังคงความเป็นธรรมชาติ แต่ก็มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงพื้นที่แบบถาวร เนื่องจากการเข้าถึงทำได้โดยสะดวกมากกว่าแหล่งนันทนาการใน 2 กลุ่มแรก ส่งผลให้ปริมาณการใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น โอกาสที่ผู้มาเยือนจะพบปะกับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นจึงสูงกว่าในแหล่งนันทนาการ 2 กลุ่มแรก ร่องรอยของผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ปรากฏให้เห็นค่อนข้างชัดเจน การควบคุมหรือการจัดการ

นักท่องเที่ยวทำโดยการใช้ป้ายเตือน โปรแกรมสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ออกแบบอย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ เน้นความปลอดภัยและป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่มากกว่าความสะดวกสบาย เช่น ม้านั่ง ถังขยะ ห้องสุขา ลานจอดรถ เป็นต้น กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับแหล่งนันทนาการกลุ่มนี้ ได้แก่ กิจกรรมต่างๆ ที่ปรากฏในพื้นที่กึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ รวมถึงกิจกรรมขับรถยนต์และล่องเรือที่ใช้เครื่องยนต์เพื่อชมทิวทัศน์ ขี่จักรยาน พักแรม ในลักษณะของแคมป์หน่วย หรือแคมป์กลุ่มขนาดเล็ก (unit camping or small group camping) ปิกนิกหรือเดินศึกษาธรรมชาติด้วยตนเองบนเส้นทางเดินเท้า สื่อความหมาย เป็นต้น

พื้นที่ธรรมชาติที่มีการพัฒนาบ้าง (semi-developed area) แม้สภาพแวดล้อมโดยรวมของแหล่งนันทนาการในกลุ่มนี้ยังคงความเป็นธรรมชาติ หากแต่พื้นที่ธรรมชาติก็ได้รับการพัฒนาปรับเปลี่ยนเพื่อสนองกิจกรรมการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยว การเข้าถึงกระทำได้โดยสะดวก โดยทางรถยนต์หรือทางเรือหรือทั้งสองรูปแบบ ส่งผลให้ปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่กลุ่มนี้ค่อนข้างหนาแน่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูการท่องเที่ยวและปรากฏร่องรอยผลกระทบชัดเจน มาตรการในการจัดการและควบคุมนักท่องเที่ยวถูกนำมาใช้ทุกรูปแบบเท่าที่จะมีความเป็นไปได้ ได้แก่ การมีเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราดูแล มีป้ายเตือนและใช้วิธีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่เน้นความกลมกลืนกับธรรมชาติ แต่ก็เป็นรูปแบบการพัฒนาอาคารและมีสิ่งอำนวยความสะดวกพอควร เช่น ห้องน้ำ ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก หรือศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับแหล่งนันทนาการในกลุ่มนี้ ได้แก่ กิจกรรมที่ปรากฏในพื้นที่กึ่งสันโดษใช้ยานยนต์ กีฬาทางน้ำประเภทต่างๆ (water sports) พักแรมในอาคารบ้านพัก ศึกษาธรรมชาติในศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหรืออาจเป็นการนำศึกษาโดยนักสื่อความหมายเป็นต้น ประสพการณ์ที่นักท่องเที่ยว จะได้รับจากการมาเยือนพื้นที่ยังคงเป็นประสบการณ์ในลักษณะเดียวกันกับพื้นที่กึ่งสันโดษใช้ยานยนต์ แต่เพิ่มโอกาสในการประกอบกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น และมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น มีความสะดวกในการประกอบกิจกรรมอันเนื่องมาจากสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ อย่างไรก็ตามทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง ยังมีความสำคัญอยู่บ้าง

พื้นที่ธรรมชาติที่มีการพัฒนาอย่างมาก (highly developed area) เป็นที่ตั้งของแหล่งนันทนาการที่เข้าถึงได้สะดวกโดยพาหนะทุกชนิด แม้จะมีความเป็นธรรมชาติแต่ก็มีการดัดแปลง พื้นที่อย่างชัดเจน มีการพัฒนาอย่างถาวร รวมถึงมีการก่อสร้างเลียนแบบธรรมชาติเพื่ออำนวยความสะดวกสบาย แหล่งนันทนาการประเภทนี้มีมาตรการที่ชัดเจนในการจัดการและควบคุมนักท่องเที่ยวเช่นเดียวกันกับพื้นที่ธรรมชาติที่มีการพัฒนาแล้ว กล่าวคือ มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราดูแล มีป้ายเตือนและใช้การควบคุมโดยอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณแหล่งนันทนาการจะปรากฏร่องรอยของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ชัดเจนมาก กิจกรรมที่เหมาะสมจะคล้ายคลึงกับพื้นที่ธรรมชาติ ที่มีการพัฒนาแล้ว ประสพการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับคือการได้มีปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น และได้รับความสะดวกสบายมากจากสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยว โดยทักษะในการประกอบกิจกรรมกลางแจ้งของนักท่องเที่ยวไม่ใช่สิ่งสำคัญสำหรับการมาเยือนแหล่งนันทนาการในเขตนี้ จากการจำแนกช่วงชั้นโอกาสนันทนาการข้างต้น

วิธีการประเมินโดยใช้หลักช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการ (Recreation Opportunity Spectrum, ROS)

1. ให้ประเมินโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความรู้ด้านนันทนาการ 3-5 คน ใช้แบบประเมินเขตนันทนาการสำหรับแหล่งนันทนาการของอุทยานแห่งชาติโดยให้ค่าคะแนนในแต่ละปัจจัยชี้วัดแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดมีค่าคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 และค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 แล้วให้คะแนน
2. นำคะแนนในแต่ละข้อของแต่ละคนมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนผู้ประเมิน
3. นำคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อในแบบประเมิน
4. นำคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากข้อ 3 ไปเทียบช่วงชั้นว่าอยู่ในเขตใด

เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทพัฒนามาก (Ddeveloped,D) พิสัย 1.00-1.80

เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Ddeveloped, SD) พิสัย 1.81-2.60

เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทธรรมชาติกึ่งสันทนาการโดยใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Motorized, SPM) พิสัย 2.61-3.40

เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทธรรมชาติกึ่งสันทนาการโดยไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Non-Motorized, SPNM) พิสัย 3.41-4.20

เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทธรรมชาติสันทนาการ (Primitive,P) พิสัย 4.21-5.00

ผลการประเมินน้ำตกในเขตอุทยานแห่งชาติภาคใต้ทั้ง 65 แห่ง ที่เปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทพัฒนามาก (Ddeveloped,D) ไม่มีน้ำตกใดอยู่ในช่วงชั้นนี้
เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทกึ่งพัฒนา (Semi-Ddeveloped, SD) มีน้ำตกจำนวน 23
แห่งที่อยู่ในช่วงชั้นนี้

1. น้ำตกกะเปาะ	วนอุทยานน้ำตกกะเปาะ	จังหวัดชุมพร
2. น้ำตกกะโรม	อุทยานแห่งชาติเขาหลวง	จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. น้ำตกคลองจิ่ง	อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง	จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. น้ำตกฉัตรวาริน	อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาตี	จังหวัดนราธิวาส
5. น้ำตกซีโป	อุทยานแห่งชาติน้ำตกซีโป	จังหวัดนราธิวาส
6. น้ำตกตำหนัก	อุทยานแห่งชาติศรีพังงา	จังหวัดพังงา
7. น้ำตกโตนลาด	อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง	จังหวัดสงขลา
8. น้ำตกทรายขาว	อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว	จังหวัดปัตตานี
9. น้ำตกธารโต	อุทยานแห่งชาติบางลาง	จังหวัดยะลา
10. น้ำตกธาราวารินทร์	อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า	จังหวัดพัทลุง
11. น้ำตกปาโจ	อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาตี	จังหวัดนราธิวาส
12. น้ำตกปูลูญบาล	อุทยานแห่งชาติลำน้ำกระบุรี	จังหวัดระนอง
13. น้ำตกพรหมโลก	อุทยานแห่งชาติเขาหลวง	จังหวัดนครศรีธรรมราช
14. น้ำตกแพง	อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
15. น้ำตกยาโรย	อุทยานแห่งชาติทะเลบัน	จังหวัดสตูล
16. น้ำตกโยง	อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง	จังหวัดนครศรีธรรมราช
17. น้ำตกลำปี	อุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
18. น้ำตกสะพานมโนราห์	วนอุทยานสะพานมโนราห์	จังหวัดพังงา
19. น้ำตกสุนันทา	อุทยานแห่งชาติเขานัน	จังหวัดนครศรีธรรมราช
20. น้ำตกหวาง	อุทยานแห่งชาติน้ำตกหวาง	จังหวัดระนอง
21. น้ำตกห้วยไต้	อุทยานแห่งชาติเขาพนมเบญจา	จังหวัดกระบี่
22. น้ำตกเหวียงทอง	อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า	จังหวัดพัทลุง
23. น้ำตกอ้ายเขียว	อุทยานแห่งชาติเขาหลวง	จังหวัดนครศรีธรรมราช

เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทธรรมชาติกึ่งสันทันโดยใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Motorized, SPM) มีน้ำตกจำนวน 28 แห่งที่อยู่ในช่วงชั้นนี้

1. น้ำตก357	อุทยานแห่งชาติไทร่มเย็น	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. น้ำตกกรุงชิง	อุทยานแห่งชาติเขาหลวง	จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. น้ำตกเขาคราม	อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า	จังหวัดพัทลุง
4. น้ำตกคลองเพรา	อุทยานแห่งชาติน้ำตกหวาง	จังหวัดระนอง

5. น้ำตกคลองยอดน้ำ	อุทยานแห่งชาติเขานัน	จังหวัดนครศรีธรรมราช
6. น้ำตกดาตฟ้า	อุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
7. น้ำตกโตนเต้ง	อุทยานแห่งชาติศรีพังงา	จังหวัดพังงา
8. น้ำตกโตนไพร	อุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
9. น้ำตกโตนใหญ่	อุทยานแห่งชาติคลองพนม	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
10. น้ำตกท่าแพ	อุทยานแห่งชาติเขาหลวง	จังหวัดนครศรีธรรมราช
11. น้ำตกธารเสรีจ	อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
12. น้ำตกธาราสวรรค์	วนอุทยานน้ำตกธาราสวรรค์	จังหวัดสตูล
13. น้ำตกบางจำ	อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
14. น้ำตกปลิว	อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง	จังหวัดนครศรีธรรมราช
15. น้ำตกปากแจ่ม	อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า	จังหวัดพัทลุง
16. น้ำตกโผงโผง	อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว	จังหวัดปัตตานี
17. น้ำตกพระไม้ไผ่	อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว	จังหวัดปัตตานี
18. น้ำตกฟ่าน	วนอุทยานน้ำตกฟ่าน	จังหวัดตรัง
19. น้ำตกพุแดง	อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
20. น้ำตกเพชรพนมวัฒน์	อุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
21. น้ำตกภูริน	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
22. น้ำตกแม่ยาย	อุทยานแห่งชาติเขาสกก	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
23. น้ำตกGRAM	วนอุทยานน้ำตกGRAM	จังหวัดพังงา
24. น้ำตกละอองรุ่ง	อุทยานแห่งชาติบางลาง	จังหวัดยะลา
25. น้ำตกสวนใหม่	อุทยานแห่งชาติศรีพังงา	จังหวัดพังงา
26. น้ำตกสี่ขีด	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
27. น้ำตกหนานสวรรค์	อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า	จังหวัดพัทลุง
28. น้ำตกเหนือฟ้า	อุทยานแห่งชาติเขาหลวง	จังหวัดนครศรีธรรมราช

เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทธรรมชาติกึ่งสันโดษไม่ใช้ยานยนต์ (Semi-Primitive Non-Motorized, SPNM) มีน้ำตกจำนวน 10 แห่งที่อยู่ในช่วงชั้นนี้

1. น้ำตกแกดะ	อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว	จังหวัดปัตตานี
2. น้ำตกคลองพา	อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. น้ำตกควนประ	อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า	จังหวัดพัทลุง
4. น้ำตกโตนช่องฟ้า	อุทยานแห่งชาติเขาหลัก-ลำรู่	จังหวัดพังงา
5. น้ำตกโตนดาตฟ้า	อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง	จังหวัดสงขลา
6. น้ำตกไผ่ตง	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
7. น้ำตกรามโรม	อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง	จังหวัดนครศรีธรรมราช
8. น้ำตกหนานโจน	อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง	จังหวัดนครศรีธรรมราช
9. น้ำตกห้วยสะเค	อุทยานแห่งชาติเขาพนมเบญจา	จังหวัดกระบี่
10. น้ำตกเหมืองทวด	อุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น	จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทธรรมชาติสันโดษ (Primitive,P) มีน้ำตกจำนวน 4 แห่งที่อยู่ในช่วงชั้นนี้

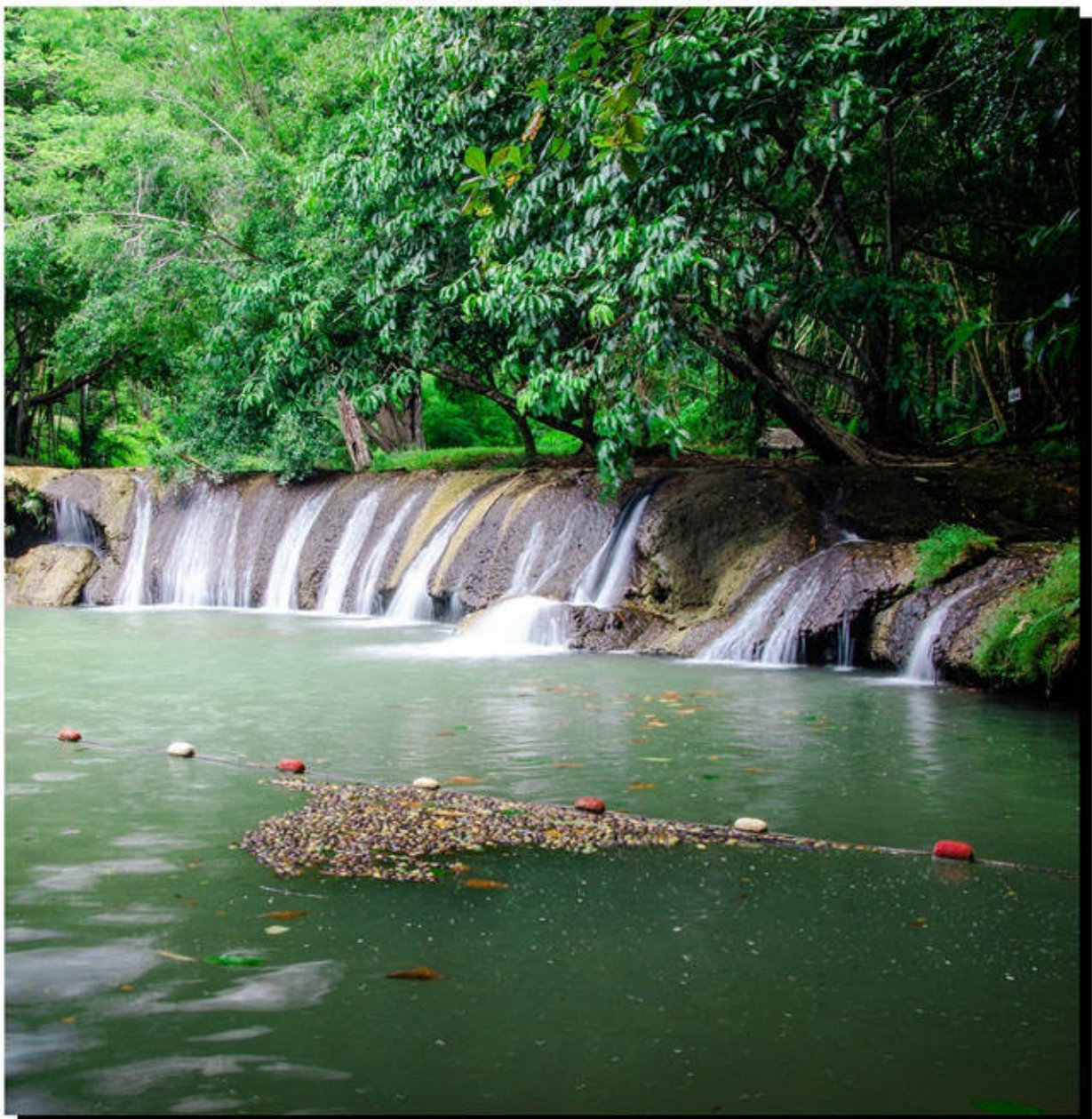
1. น้ำตกโตนกลอย	อุทยานแห่งชาติเขาสก	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. น้ำตกธารสวรรค์	อุทยานแห่งชาติเขาสก	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. น้ำตกวังหิน	อุทยานแห่งชาติเขาสก	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. น้ำตกสิบเอ็ดชั้น	อุทยานแห่งชาติเขาสก	จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เขตช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการประเภทกึ่งพัฒนา
(Semi-Developed, SD)

ตั้งอยู่ ต.สลู อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร เป็นน้ำตกขนาดเล็กเกิดจากต้นน้ำเขากะเปาะ ที่มีลักษณะคล้ายฝายรูปโค้ง กว้างประมาณ 20 เมตร สูง 2 เมตร และถึงแม้เป็นน้ำตกขนาดเล็กก็จริง แต่ก็มีน้ำไหลให้ชุ่มฉ่ำกันได้ตลอดทั้งปี จึงเหมาะสำหรับการเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้บริเวณสวนป่า ยังมีศาลาพักร้อนและสถานที่สำหรับกางเต็นท์พักแรม โดยจะมีเจ้าหน้าที่ของวนอุทยานฯ คอยให้คำแนะนำ

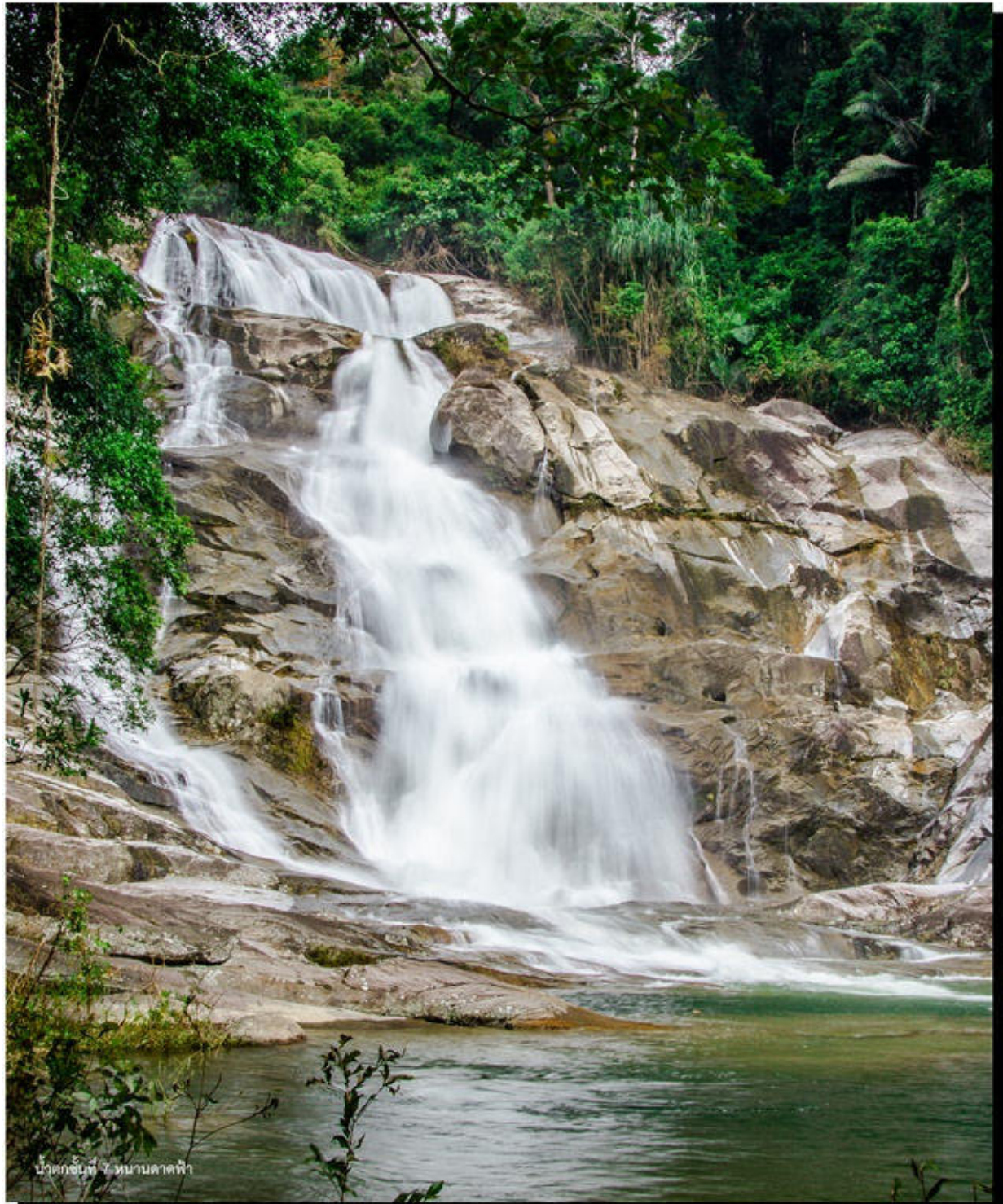

ตั้งอยู่หมู่ 4 บ้านร้อน ตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายในที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาลวก มีชั้นน้ำตกทั้งหมด 19 ชั้น เปิดบริการให้ท่องเที่ยวชมความหลากหลายของธรรมชาติเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและรื่นรมย์เพียง 4 ชั้น ได้แก่ ชั้น 4 หนานน้ำราง ชั้น 5 หนานผึ่ง ชั้น 6 หนานเตย และชั้น 7 หนานดาดฟ้า ซึ่งเป็นชั้นที่สวยงามที่สุด แลเห็นสายน้ำพุ่งพรูลงจากหน้าผาสูงและลาดชัน 45 องศา ลดหลั่นลงมาตามโขดหินกว้างจนถึงแอ่งน้ำใหญ่เบื้องล่าง สายน้ำจะไหลแยกเป็น 2 สาย ช่วงหน้าฝนสายน้ำจะไหลหลากแผ่เต็มหน้าผาน่าชมมาก

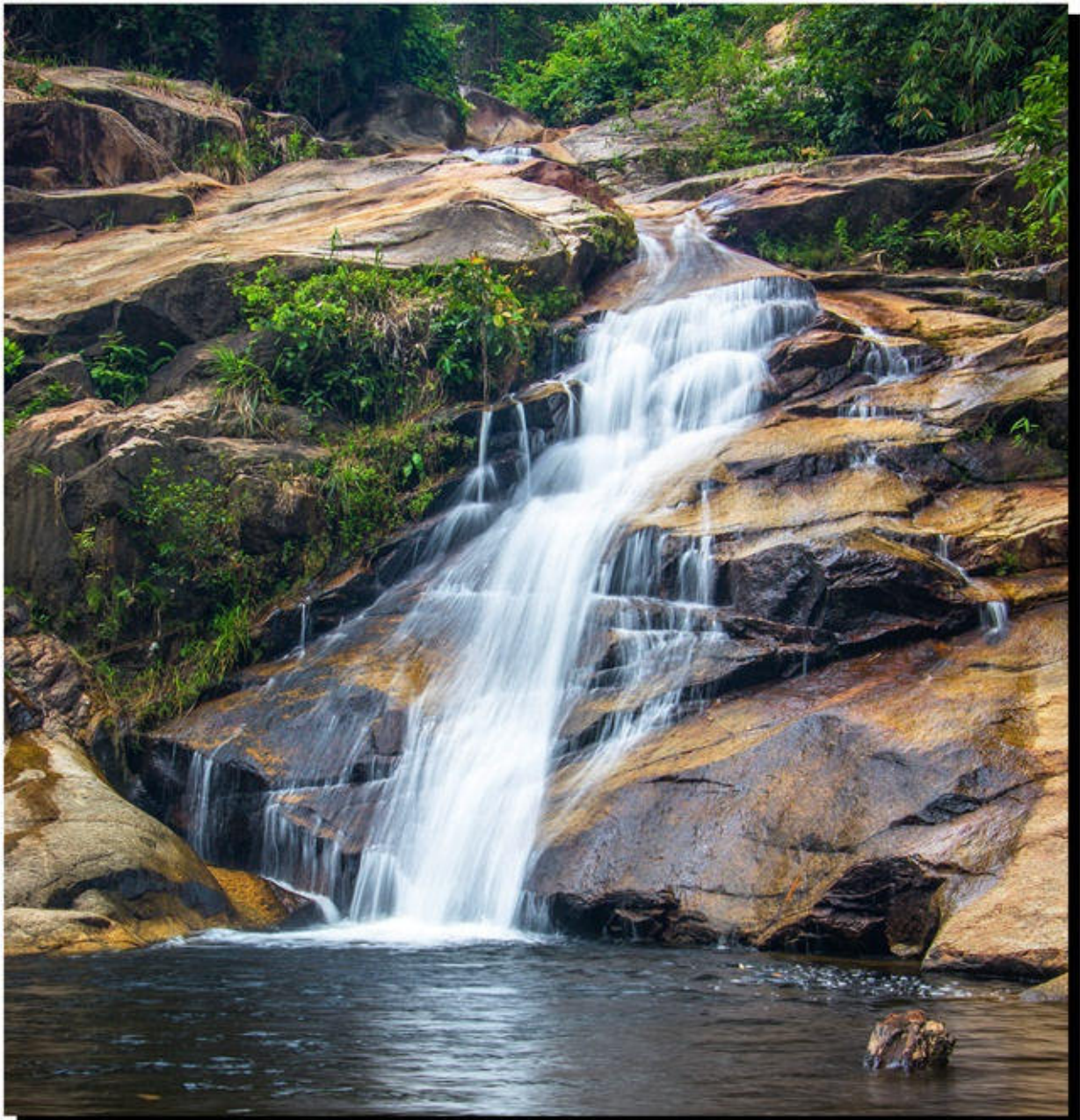

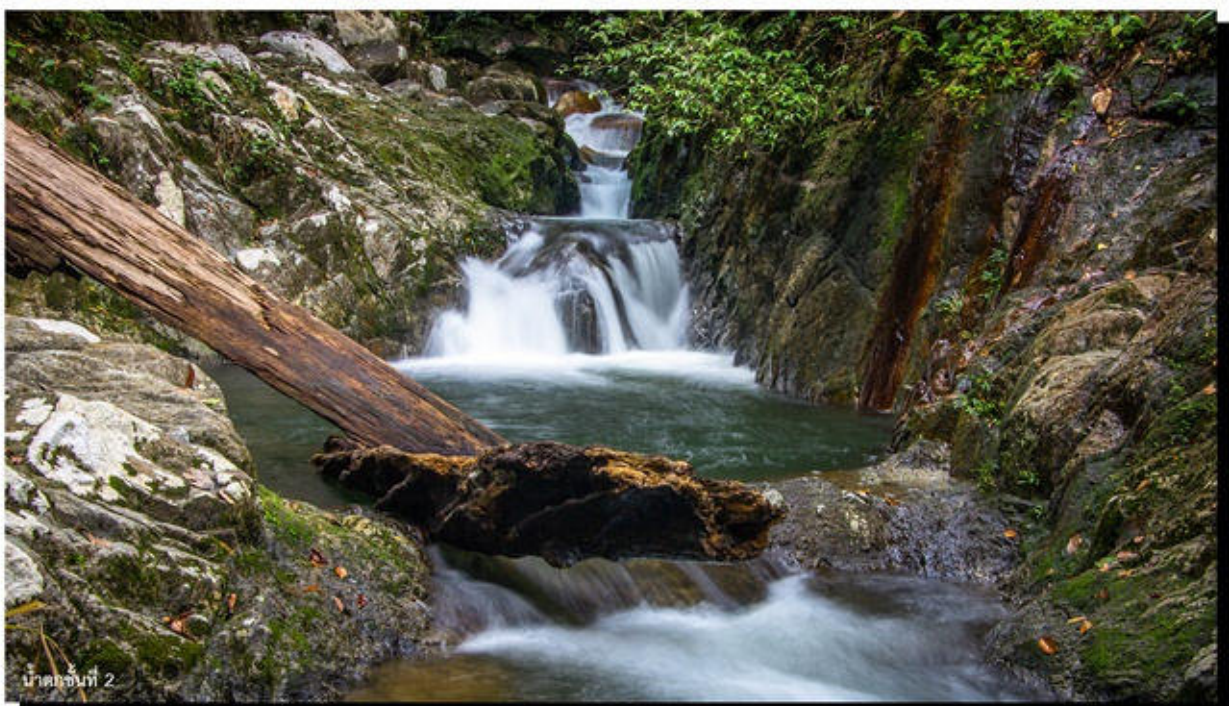
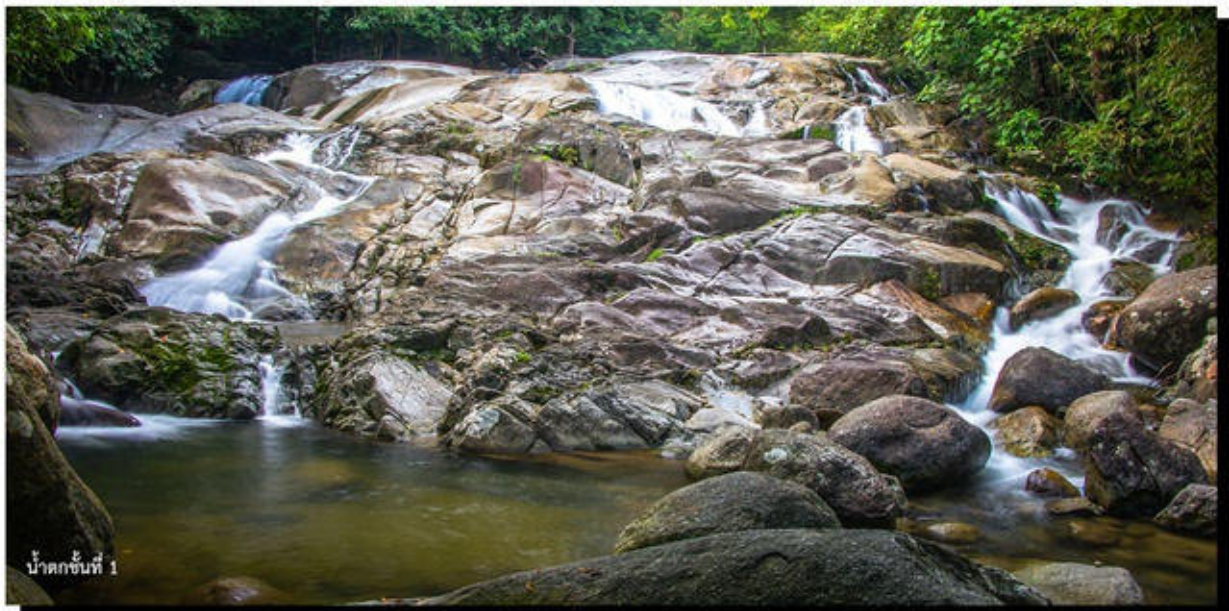

ตั้งอยู่ในหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง ที่ ตย.1(น้ำตกคลองจิ่ง) หมู่ที่ 4 ตำบลนาบอน อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีน้ำไหลตลอดทั้งปี มีน้ำตกทั้งหมด 3 ชั้น น้ำตกชั้นที่ 1 จะมีหน้าผา น้ำตกกว้างซึ่งเป็นหน้าผาหินปูนและโขดหินใหญ่มากมาย แอ่งน้ำลึก 2 เมตร กว้างประมาณ 10 เมตร หน้าผาสูงประมาณ 15 เมตร เปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชั้นที่ 1 เพียงชั้นเดียว

น้ำตกฉัตรวาริน ตั้งอยู่บริเวณบ้านโผลง ตำบลโต๊ะเต็ง อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส เดิมมีชื่อว่า ไอปายง เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีทั้งหมด 7 ชั้น สายน้ำไหลลงมาตามโขดหินลดหลั่นต่อเนื่องกันอย่างงดงาม อยู่ห่างจากอำเภอสุไหงปาดี 5 กิโลเมตร เปิดให้บริการนักท่องเที่ยวเพียง 2 ชั้นคือชั้นที่ 1 และ 2

น้ำตกซีโป (Sipo Waterfall) ชั้นที่ 1-2

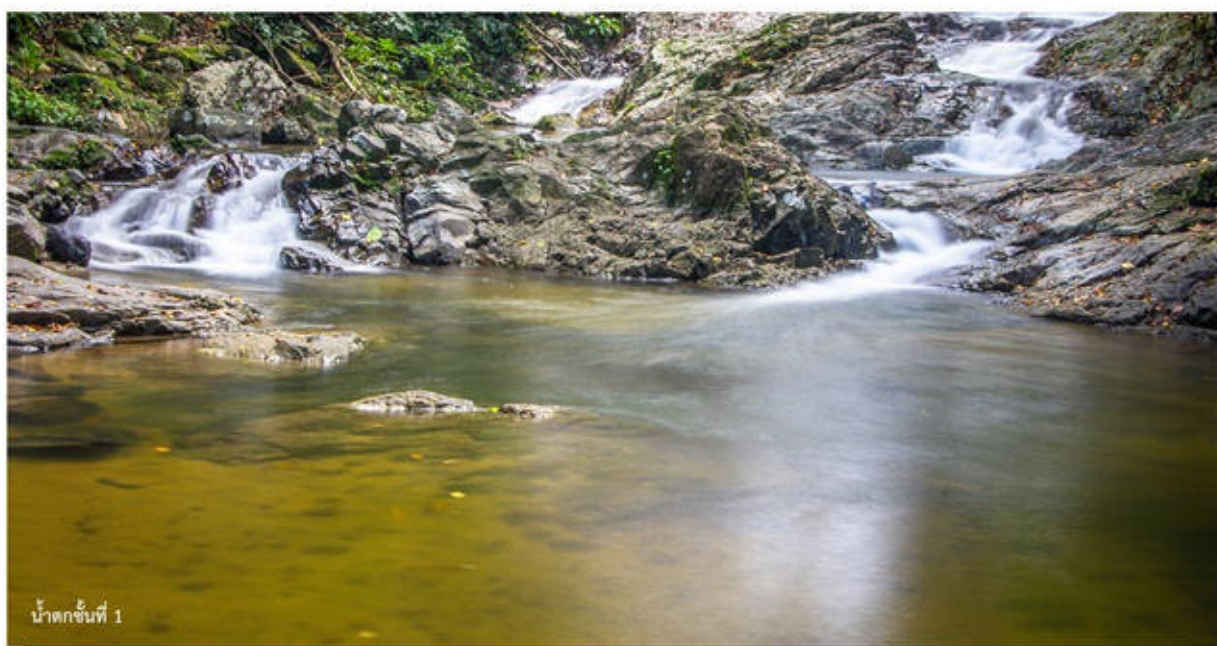
อุทยานแห่งชาติน้ำตกซีโป (เตรียมการ) หมู่ 3 ต.เฉลิม อ.ระแงง จ.นราธิวาส 96130

โทรศัพท์ 073-530845

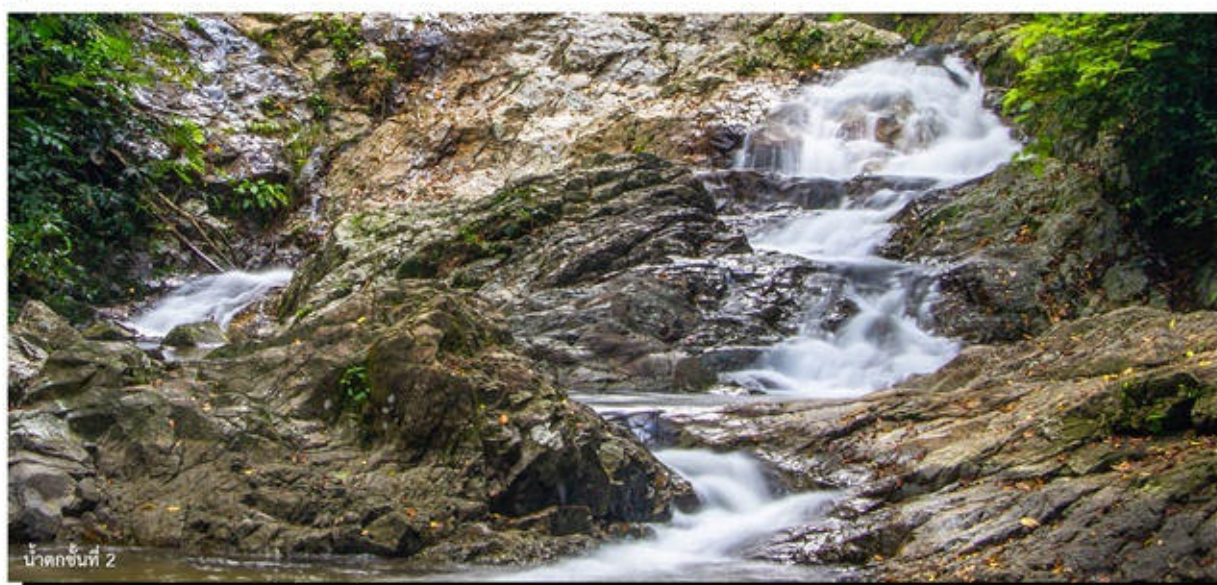
พิกัด 47P 0588223E 969231N

ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว มิถุนายน-มกราคม

น้ำตกซีโป ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 ตำบลเฉลิม อำเภอระแงง จังหวัดนราธิวาส คำว่า "ซีโป" เป็นภาษายาวีท้องถิ่น หมายถึงพันธุ์ไม้ชนิดหนึ่ง คือ ต้นส้านหรือมะตาด เดิมจะขึ้นกันหนาแน่นบริเวณน้ำตก ชาวบ้านจึงนำชื่อของพันธุ์ไม้นี้มาตั้งชื่อของน้ำตกแห่งนี้ น้ำตกซีโปเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มี 9 ชั้น ชั้นที่ 7 เป็นชั้นที่สวยงามที่สุด สายน้ำแผ่กว้างอาบเต็มหน้าผาสูงประมาณ 30 เมตร ลงสู่แอ่งน้ำเบื้องล่างสามารถเล่นน้ำได้ น้ำตกซีโปเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเล่นน้ำและทำกิจกรรมต่างๆ เพียง 7 ชั้น

น้ำตกชั้นที่ 1

น้ำตกชั้นที่ 2

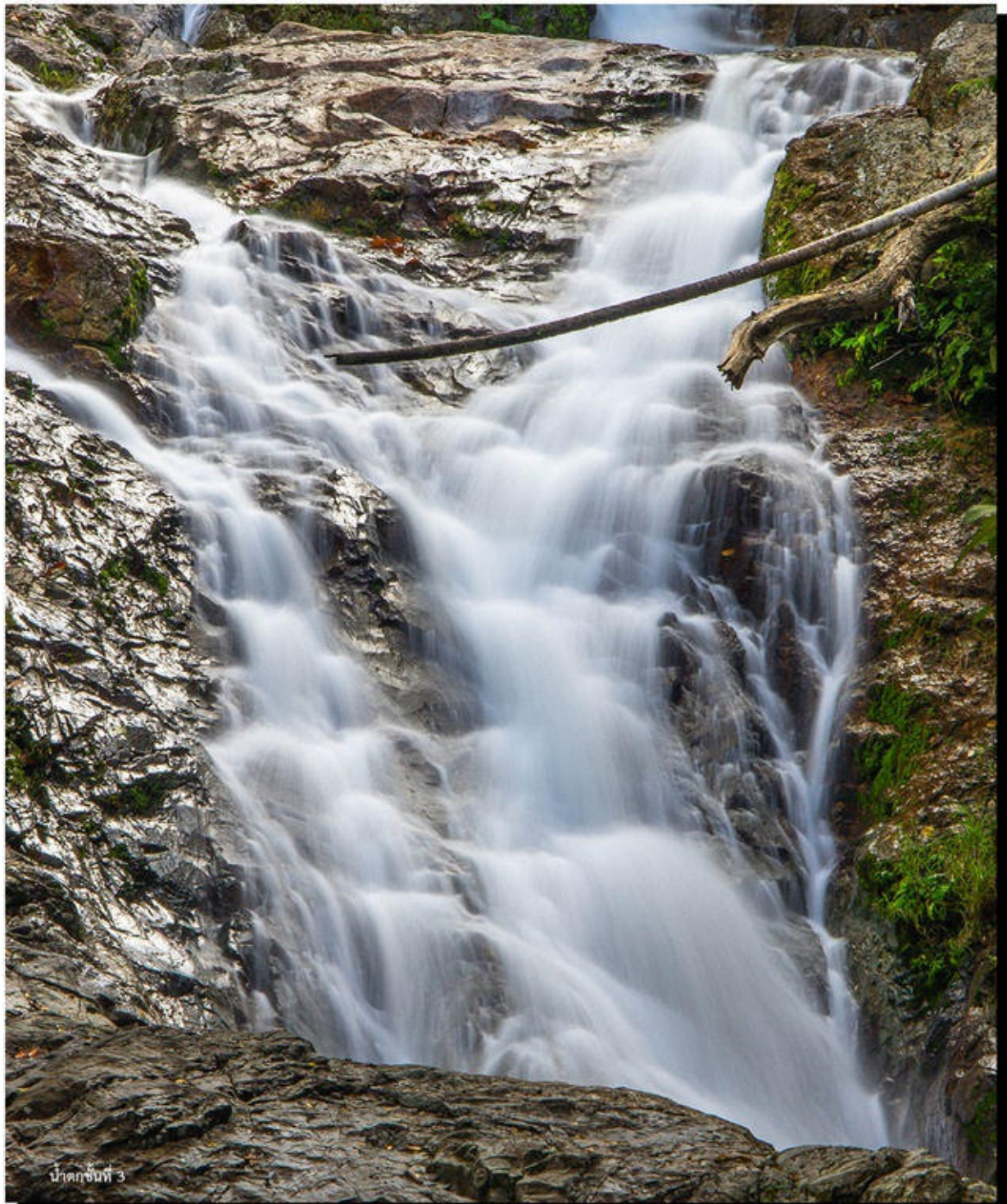
น้ำตกซีโป (Sipo Waterfall) ชั้นที่ 3

อุทยานแห่งชาติน้ำตกซีโป (เตรียมการ) หมู่ 3 ต.เฉลิม อ.ระแงง จ.นราธิวาส 96130

โทรศัพท์ 073 530845

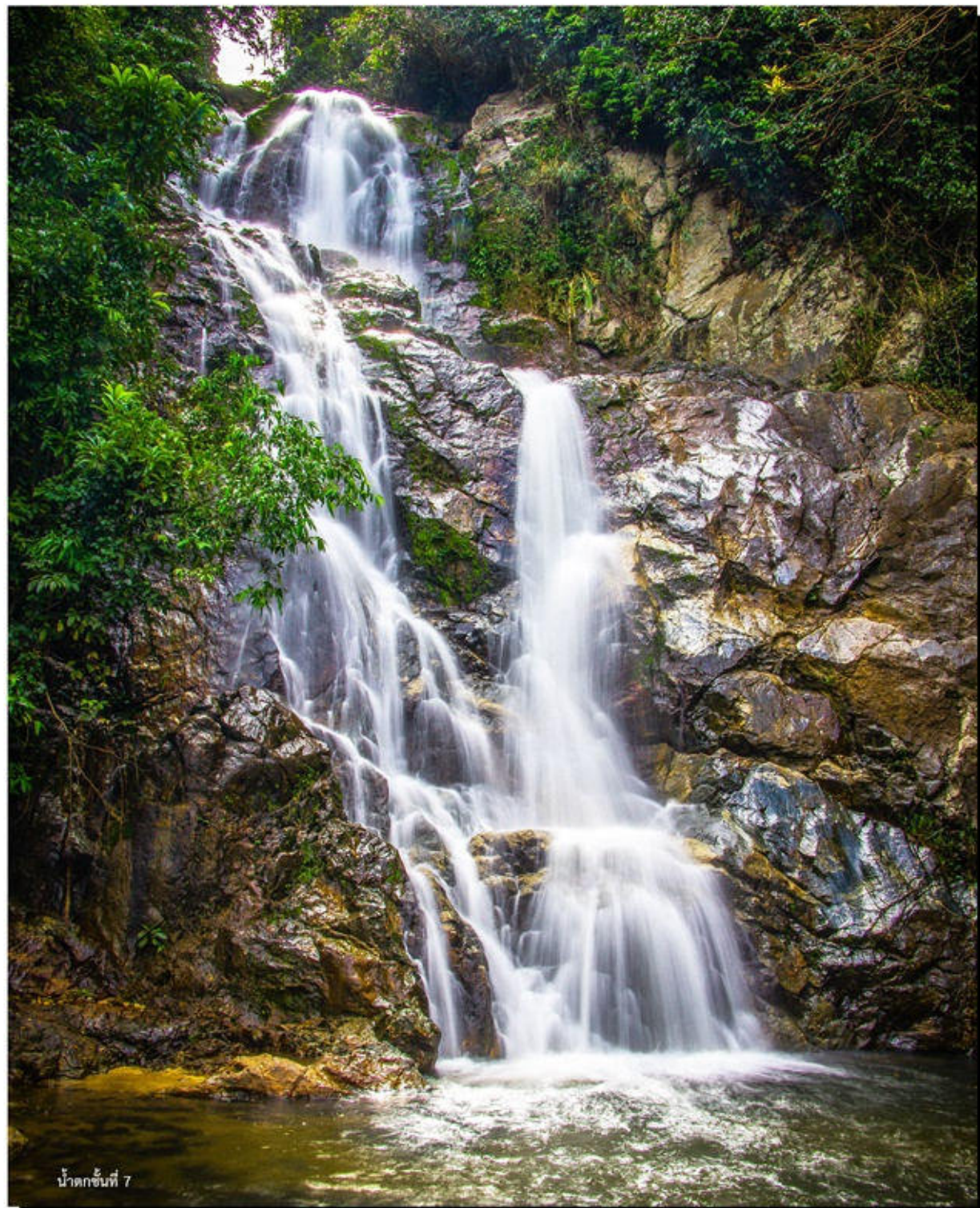
พิกัด 47P 0588223E 969231N

ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว มิถุนายน-มกราคม

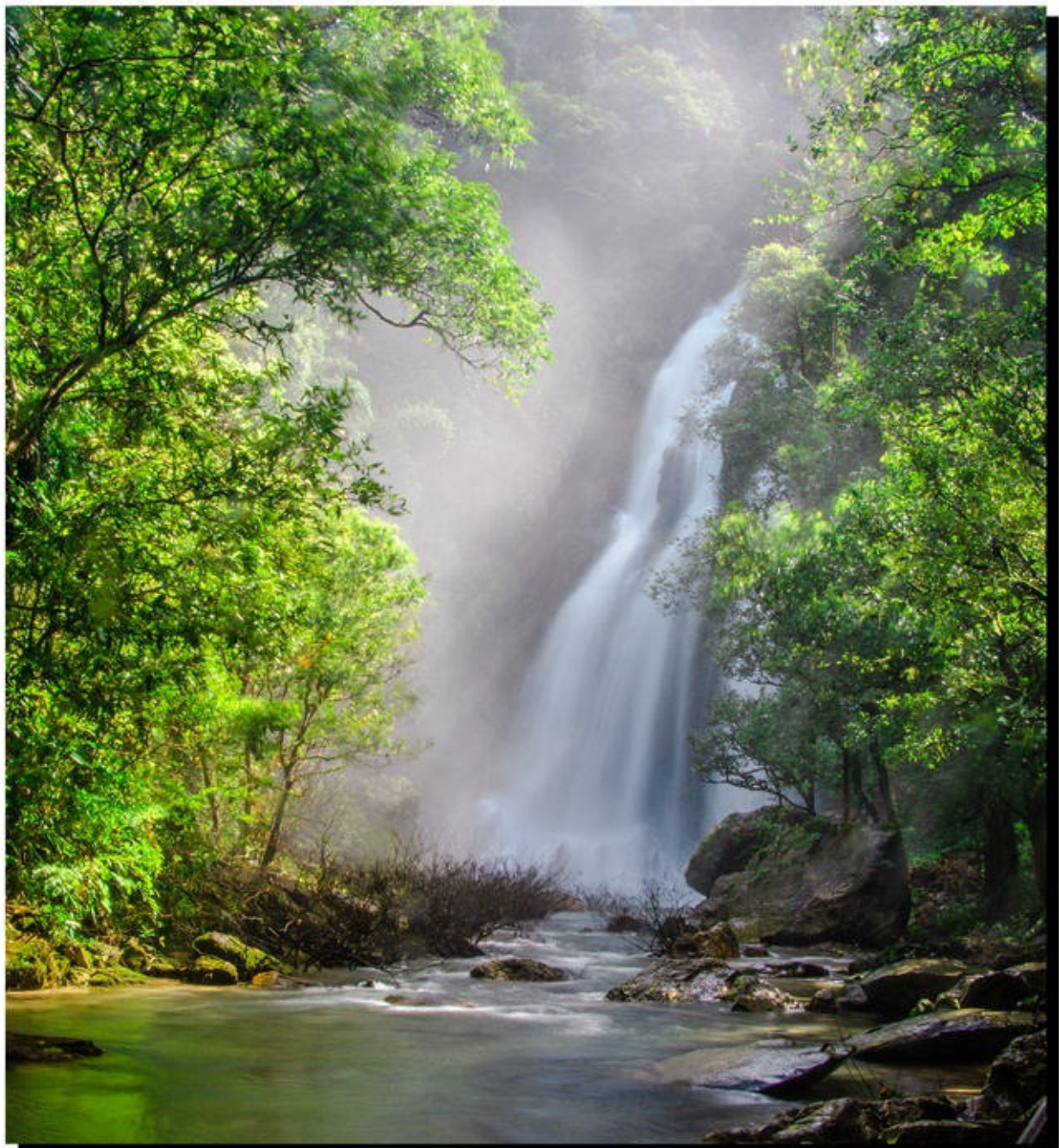

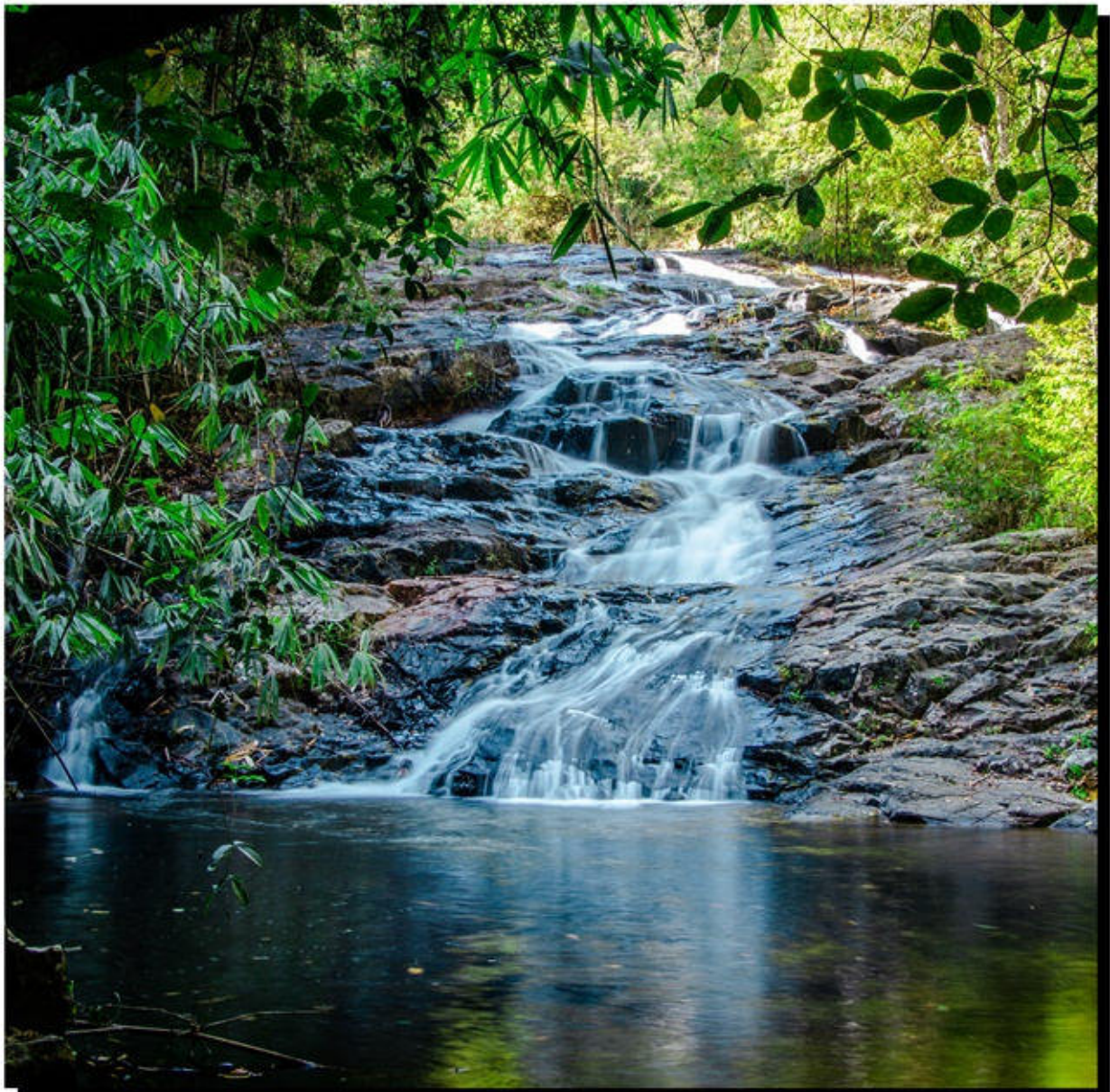

อยู่ภายในที่ทำการอุทยานแห่งชาติศรีพังงา หมู่ที่ 2 ตำบลบางวัน อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา จากที่ทำการอุทยานฯ จะมีทางรถยนต์ต่อเข้าไปอีก ราว 1.5 กิโลเมตร จากนั้นเดินเท้าผ่านอ่างวังปลาพลวง และผืนป่ามรืนไปอีก 500 เมตร ก็จะถึงน้ำตกตำหนัง

อยู่ภายในที่ทำการอุทยานแห่งชาติ มีลักษณะเป็นพื้นลาดสวยงาม ลาดชันประมาณ 25 - 40 องศา มีน้ำไหลตลอดปี บนพื้นหินมีตะไคร่น้ำสีเขียวขึ้นอยู่เต็มทั่วพื้นที่ เส้นทางเดินสู่ตัวน้ำตกต้องเดินเลียบลำห้วยผ่านไปท่ามกลางป่าดงดิบชื้นซึ่งเต็มไปด้วยต้นไม้สูงใหญ่ ระหว่างทางจะผ่านแอ่งเล็กๆ เรียกว่า วังหลวงพรหม เดินต่อไปจะถึงบริเวณน้ำตกโตนลาด ลักษณะเป็นธารน้ำไหลผ่านแผ่นหินลาดชัน ก่อนไหลลงสู่แอ่งลำธารเบื้องล่าง

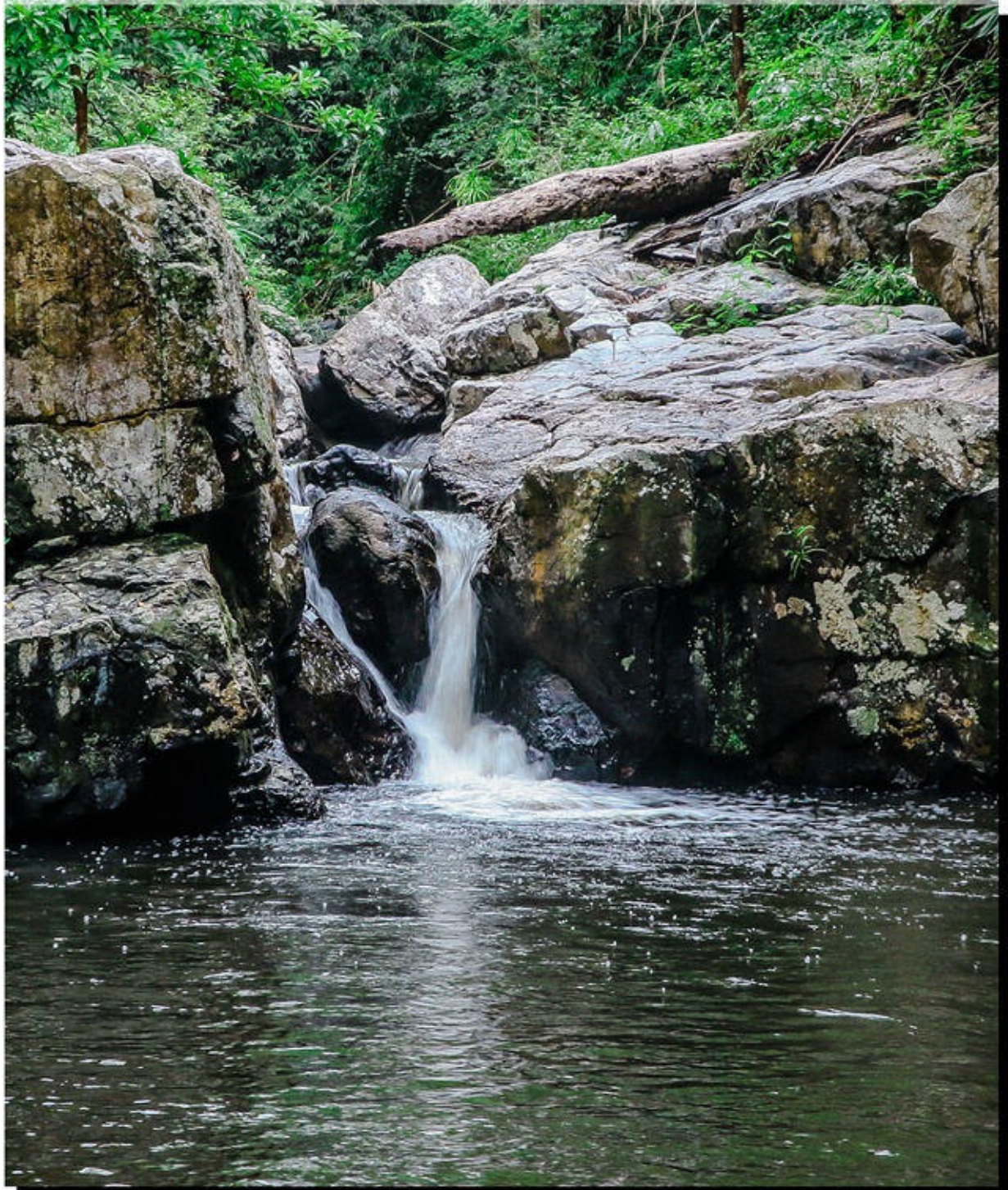
น้ำตกโตนลาด (Tonelad Waterfall) วังหลวงพรหม

อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง หมู่ 1 ต.คลองขวาง อ.นาหว้า จ.สกลนคร 90160

โทรศัพท์ : 0 7480 5342

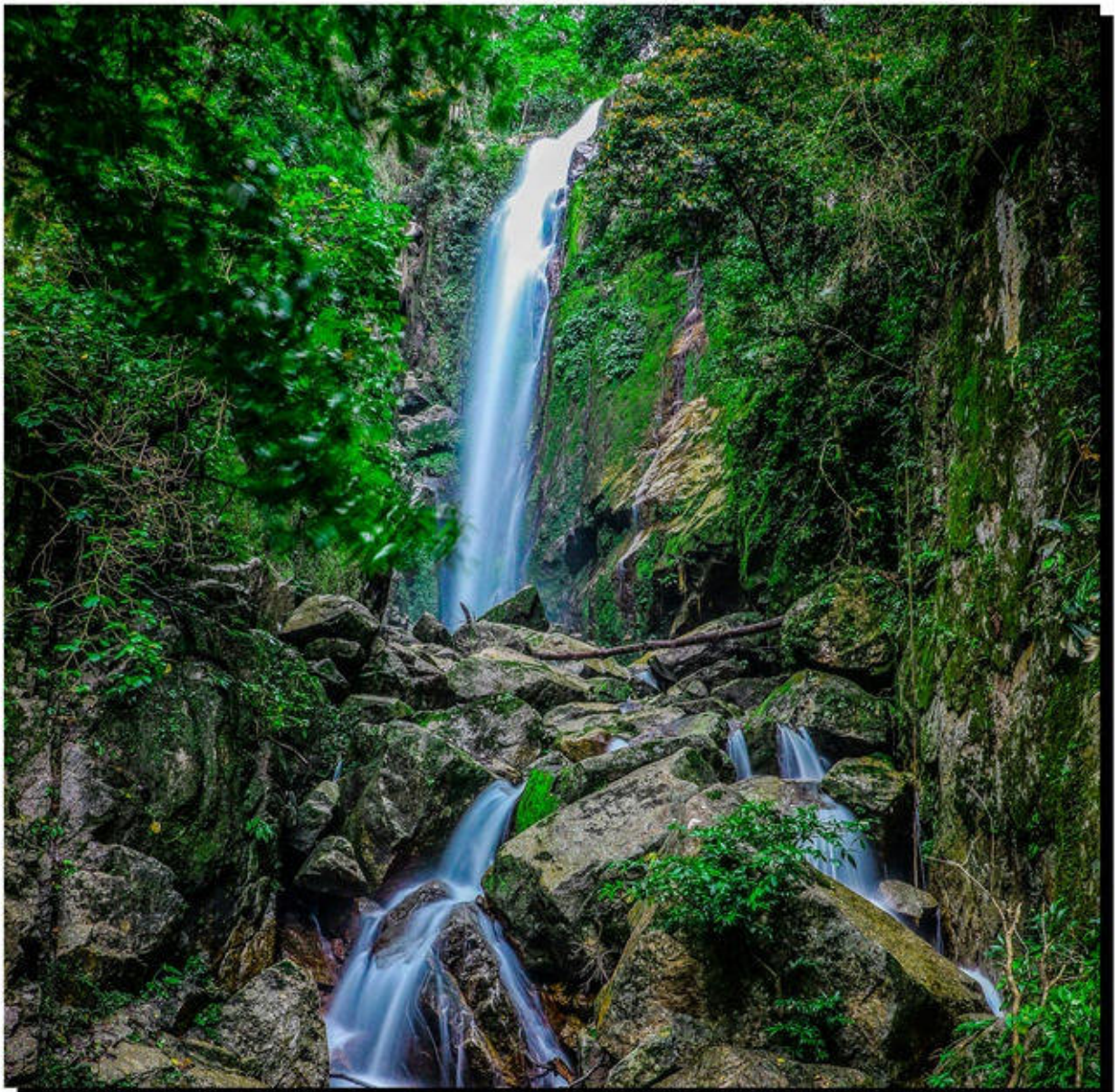
พิกัด **47N 0675757E 0729295N**

ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว พฤษภาคม-กุมภาพันธ์

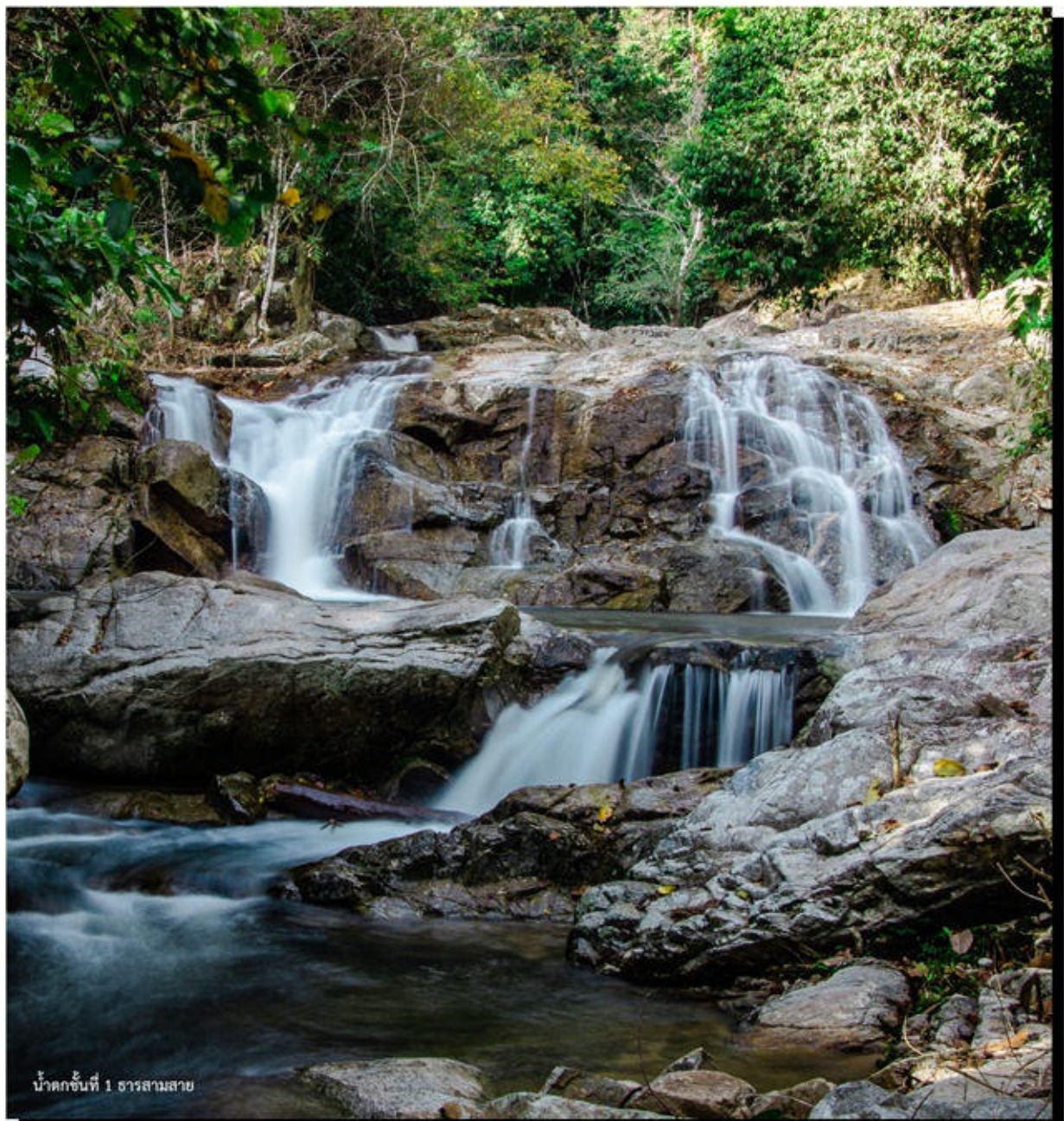

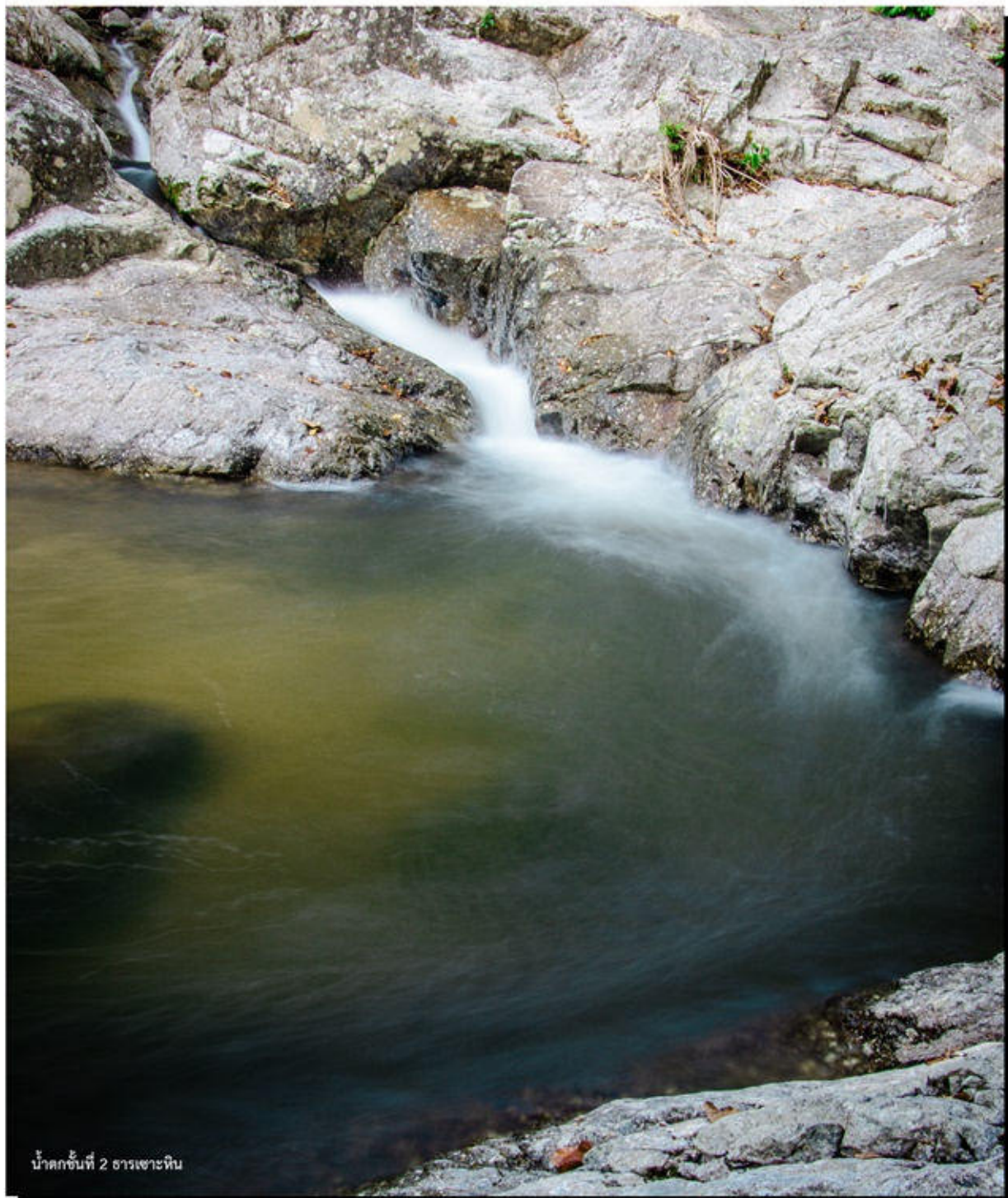
ตั้งอยู่ภายในที่ทำการอุทยานแห่งชาติ หมู่ที่ 5 ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นน้ำตกที่ไหลลงมาจากหน้าผาสูงประมาณ 40 เมตร ไหลจากยอดเขานางจันทร์ สายน้ำไหลลงตามหุบเขาลงสู่ที่ราบเบื้องล่างคดเคี้ยวไหลหลั่นลงมาเป็นชั้น ๆ ซึ่งบางตอนเกิดเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ และเป็นหน้าผาสูงชันมองดูสวยงามรวม 10 ชั้น มีทางเท้าคอนกรีตเดินขึ้นถึงตัวน้ำตก ระยะทางประมาณ 400 เมตร สองข้างทางลำธารมีต้นไม้ขึ้นปกคลุมตลอดทางเดินร่มเย็นสบาย

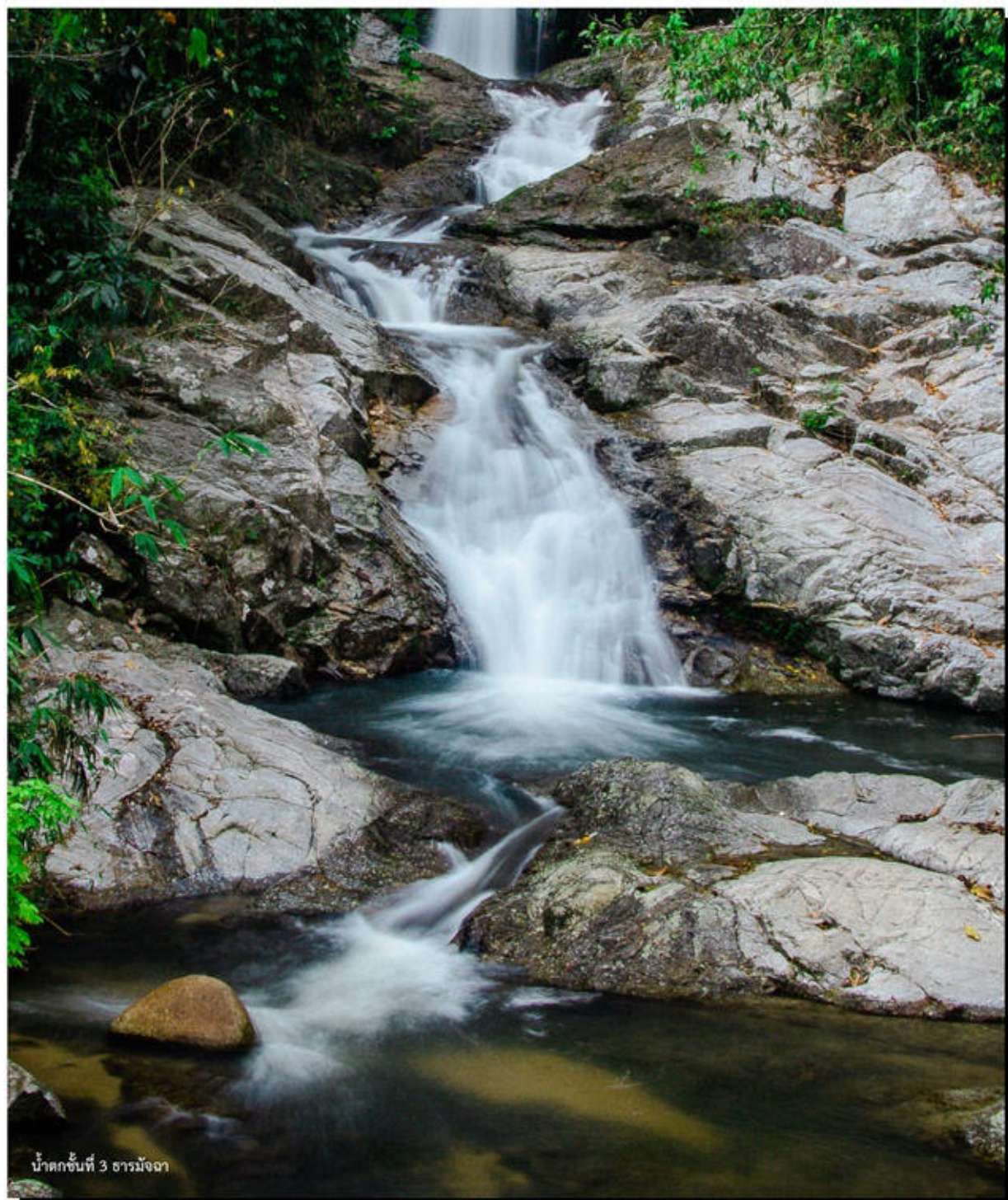

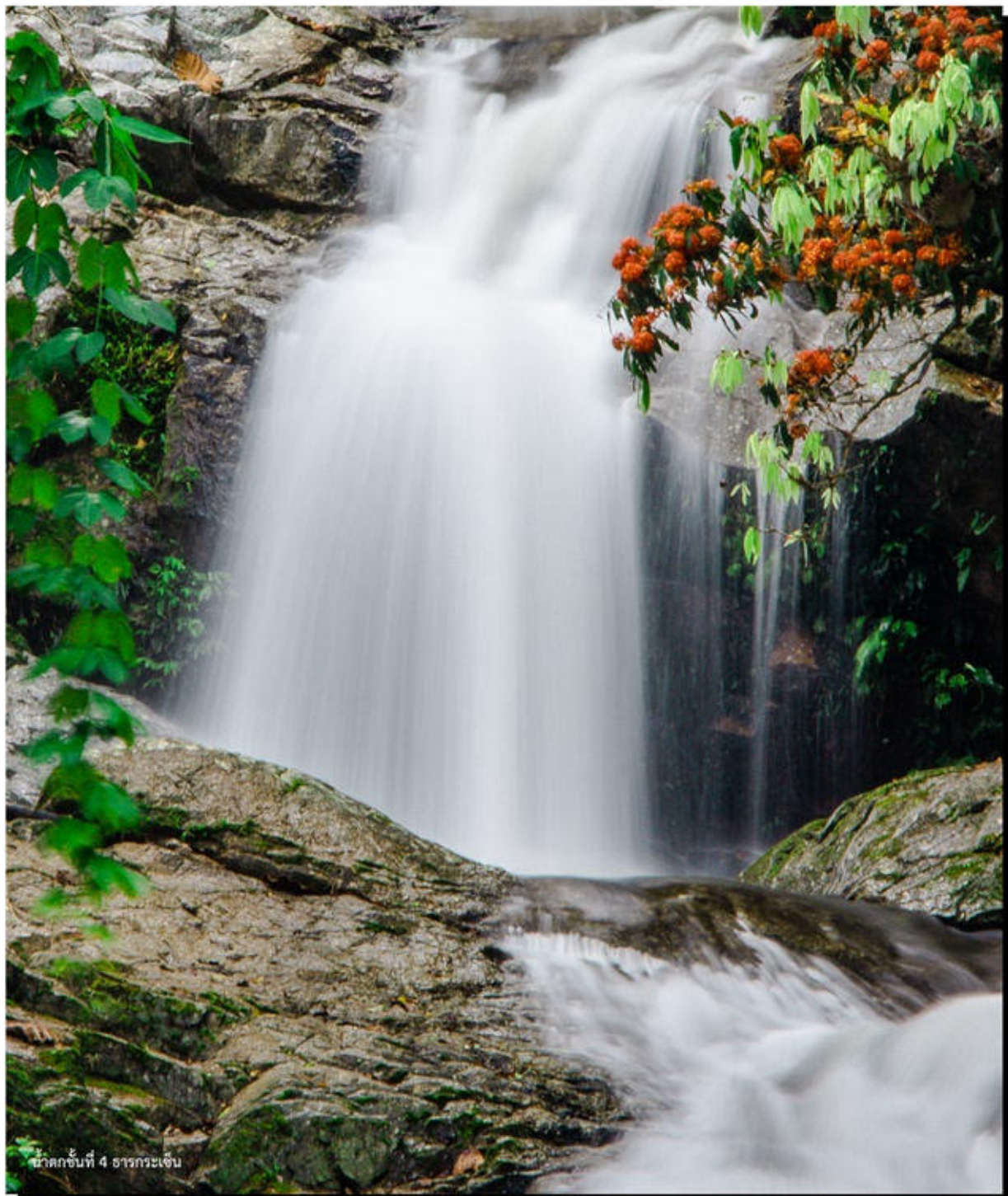

ตั้งอยู่บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติปางสีดา อยู่ห่างจากตัวเมืองยะลา ประมาณ 56 กิโลเมตรแยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 410 สายยะลา-เบตง เข้าไปยังน้ำตกประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดกลางมี 9 ชั้น ถือว่าเป็นน้ำตกที่มีความสวยงาม

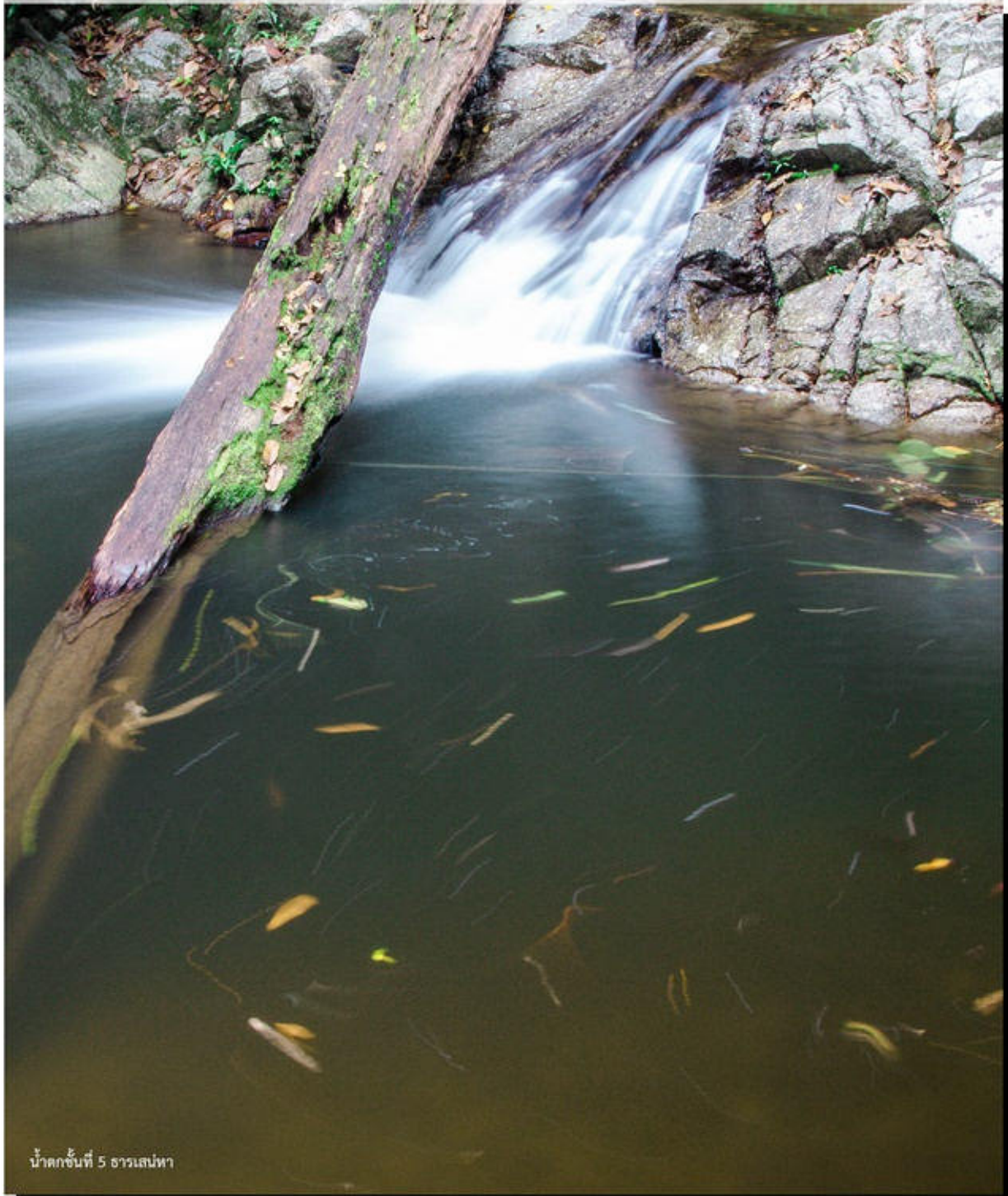
น้ำตกธารโต (Thanto Waterfall) ชั้นที่ 5

อุทยานแห่งชาติปางสีดา หมู่ที่ 5 ต.ลำทะลุ อ.บันนังสตา จ.ยะลา 95130

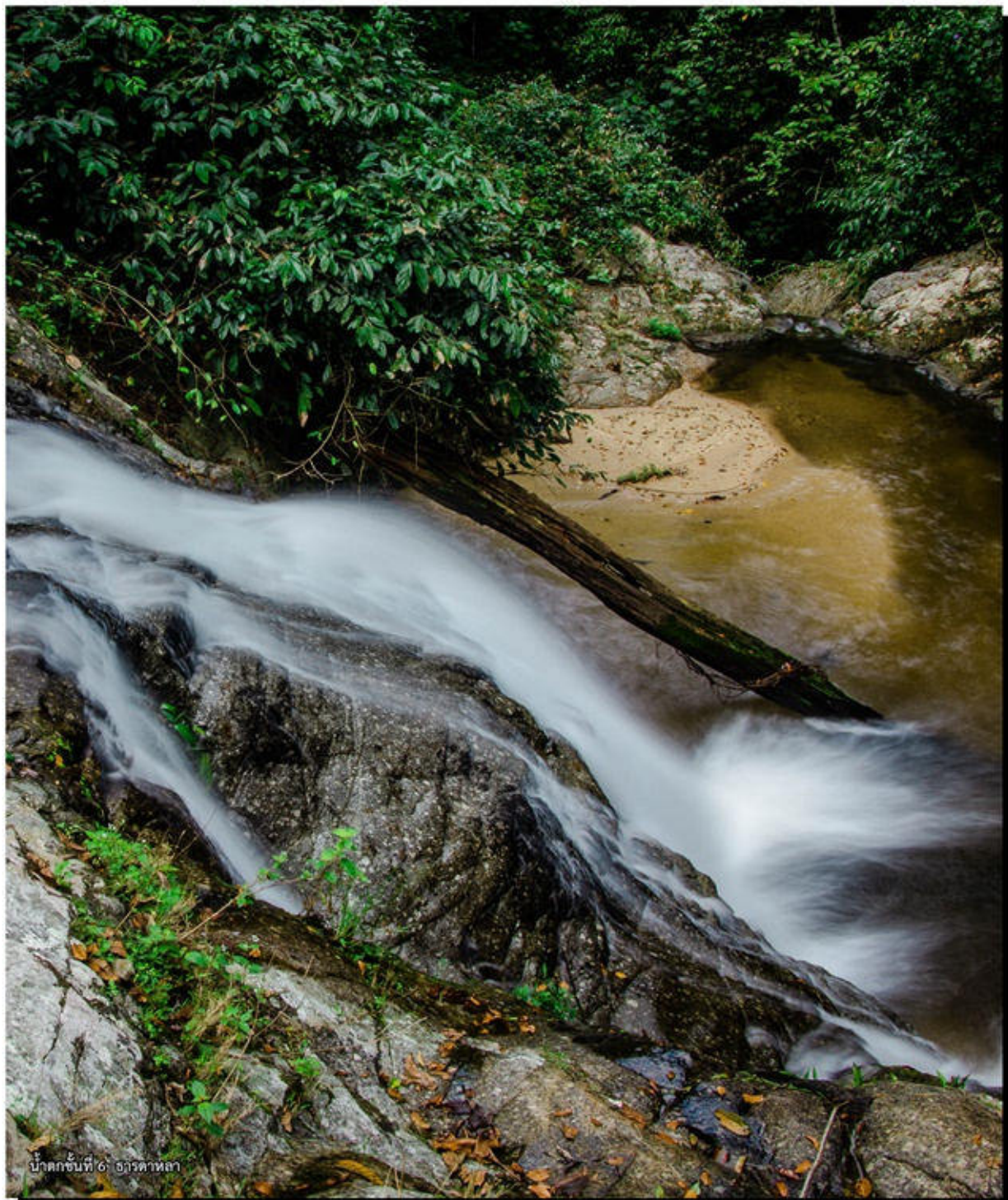
โทรศัพท์ 0 7320 6119

พิกัด 47N 0739233E 0685369N

ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว เล่นน้ำได้ตลอดปี/หน้าแล้งน้ำน้อย

น้ำตกชั้นที่ 5 อารณเสนา

น้ำตกธารโต (Thanto Waterfall) ชั้นที่ 7

อุทยานแห่งชาติปางสีดา หมู่ที่ 5 ต.ถ้าทะล อ.บ้านวังสด จ.สระแก้ว 95130

โทรศัพท์ 0 7320 6119

พิกัด 47N 0739233E 0685369N

ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว เล่นน้ำได้ตลอดปี/หน้าแล้งน้ำน้อย

น้ำตกชั้นที่ 7 อารินตั้ง

น้ำตกธารโต (Thanto Waterfall) ชั้นที่ 8

อุทยานแห่งชาติปางสีดา หมู่ที่ 5 ต.ลำทะลุ อ.บ้านนั้งเตา จ.ยะลา 95130

โทรศัพท์ 0 7320 6119

พิกัด 47N 0739233E 0685369N

ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว เล่นน้ำได้ตลอดปี/หน้าแล้งน้ำน้อย

น้ำตกชั้นที่ 8 อารพฤษา

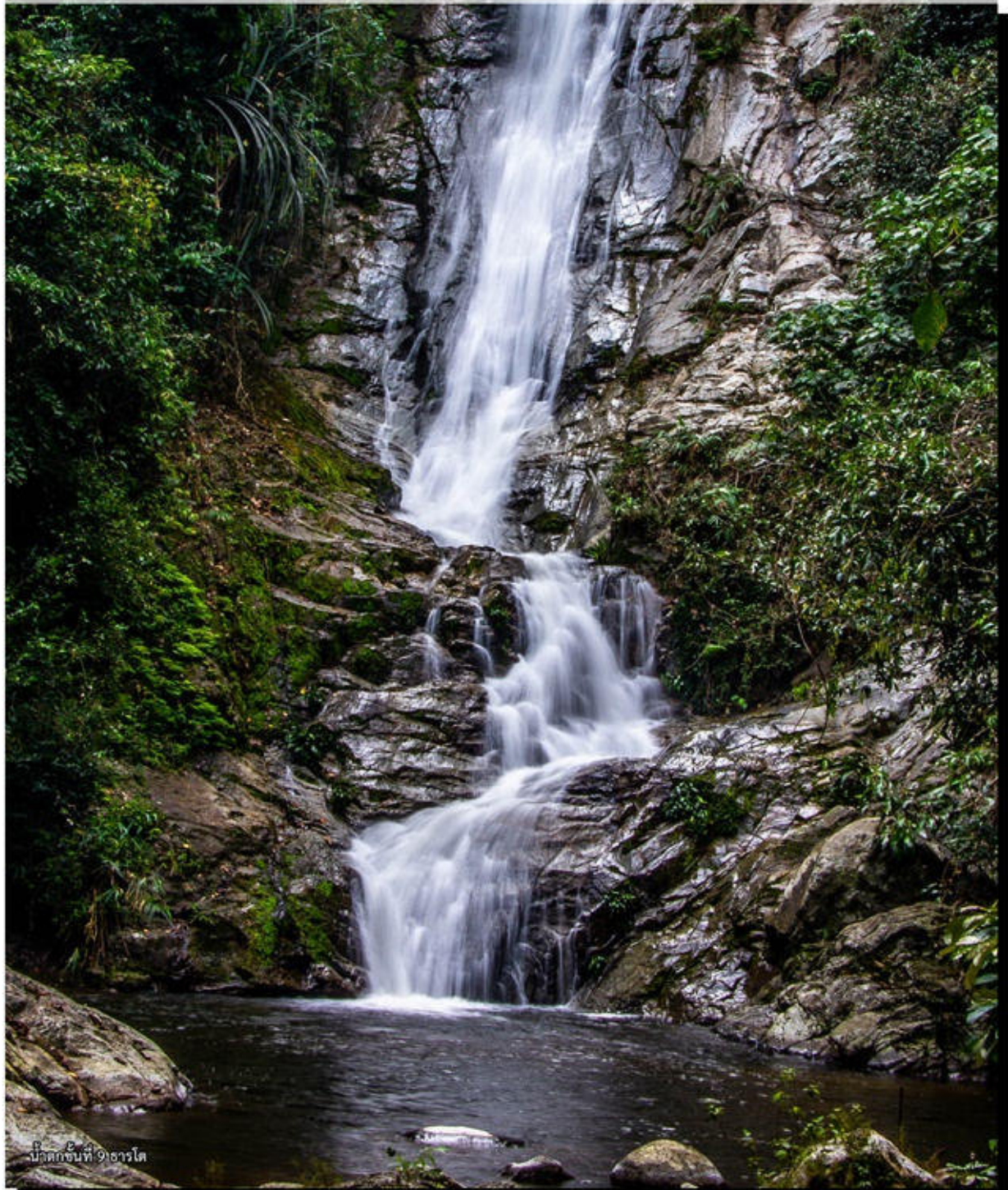
น้ำตกธารโต (Thanto Waterfall) ชั้นที่ 9

อุทยานแห่งชาติปางสีดา หมู่ที่ 5 ต.ลำทะลุ อ.บ้านวังเตา จ.สระแก้ว 95130

โทรศัพท์ 0 7320 6119

พิกัด 47N 0739233E 0685369N

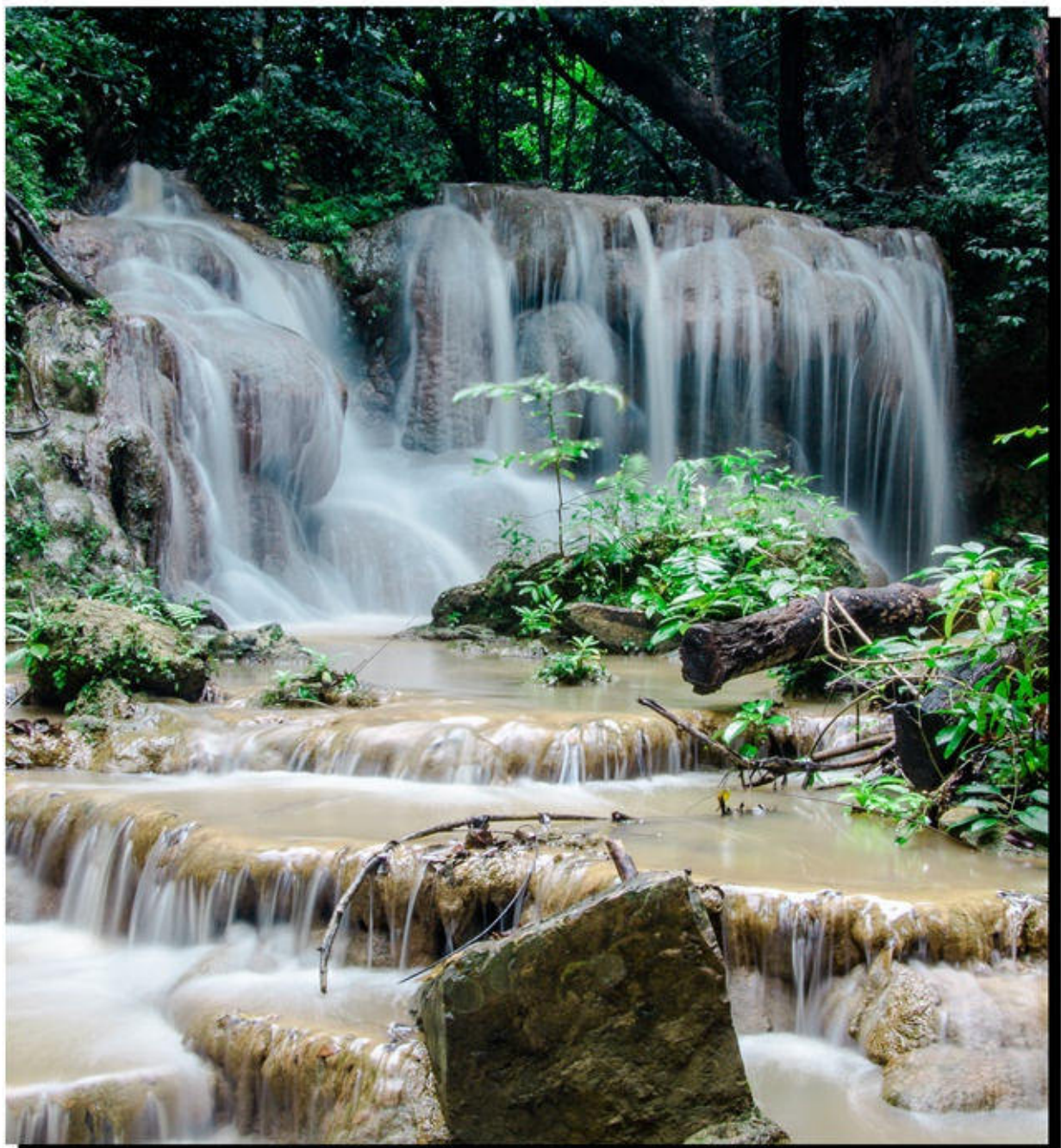
ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว เล่นน้ำได้ตลอดปี/หน้าแล้งน้ำน้อย

น้ำตกชั้นที่ 9 ธารโต

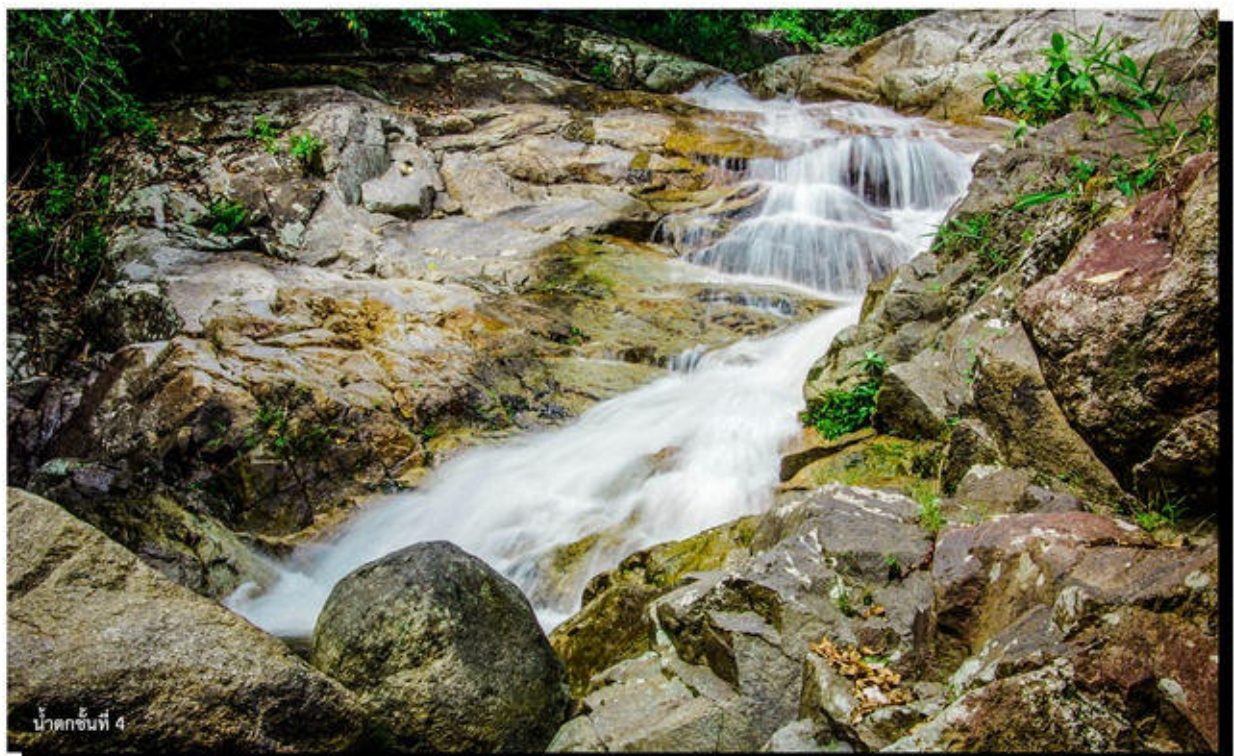
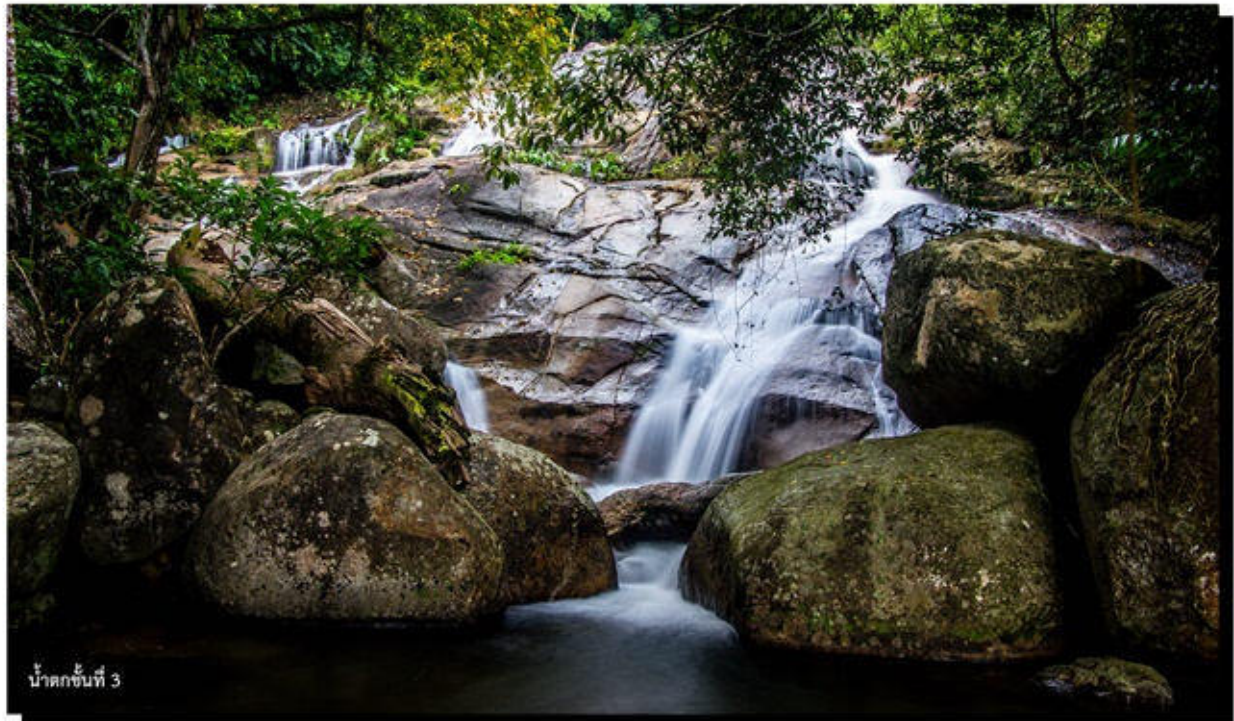
น้ำตกธาราวรินทร์ อยู่ในหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ที่ ขป.4 (บ้านน้ำตก) ท้องที่หมู่ที่ 1 ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นแหล่งน้ำซับขนาดใหญ่และไหลลดหลั่นลงมาเป็นชั้นๆ เรียบลนหินปูนมีความสวยงามมาก

ตั้งอยู่บริเวณบ้านปาโจ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ของผืนป่าบูโดที่มีน้ำไหลตลอดปี มีน้ำตก 7 ชั้น ชั้นแรกมีขนาดใหญ่และสวยที่สุด สายน้ำไหลตกจากลานผาหินกว้างสูงประมาณ 60 เมตร ลงสู่แอ่งน้ำใหญ่ ในช่วงฤดูฝนน้ำตกป่าโจจะยิ่งงดงามด้วยปริมาณน้ำมหาศาล น้ำตกชั้นที่ 2 ไม่เปิดให้บริการ เนื่องจากอยู่ใกล้ชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นหน้าผาสูงมาก เกรงจะเกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว

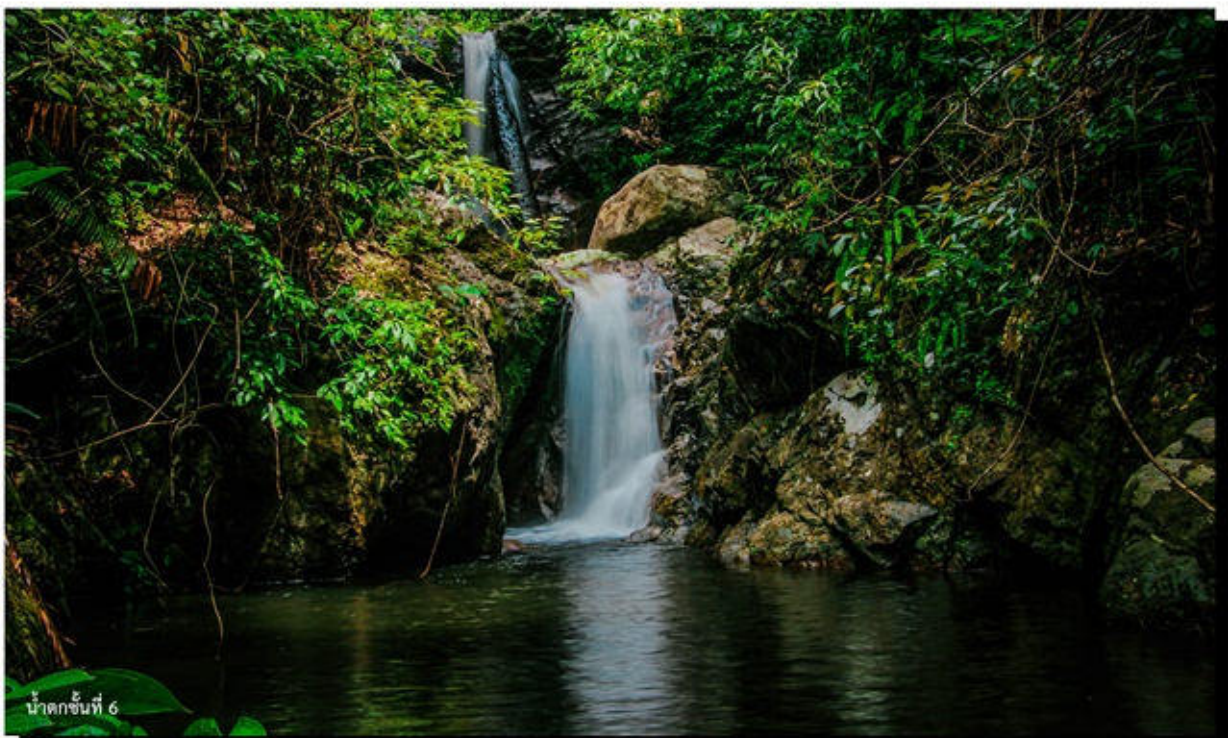
น้ำตกปาโจ (Pa Joe Waterfall) ชั้นที่ 5-6

อุทยานแห่งชาติบูโด - สุไหงปาดี 67 อ.พิศปาลัง อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส 96170

โทรศัพท์ 0 73530 406

พิกัด 47N 0791379E 0719037N

ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว เล่นน้ำได้ตลอดปี/หน้าแล้งน้ำน้อย

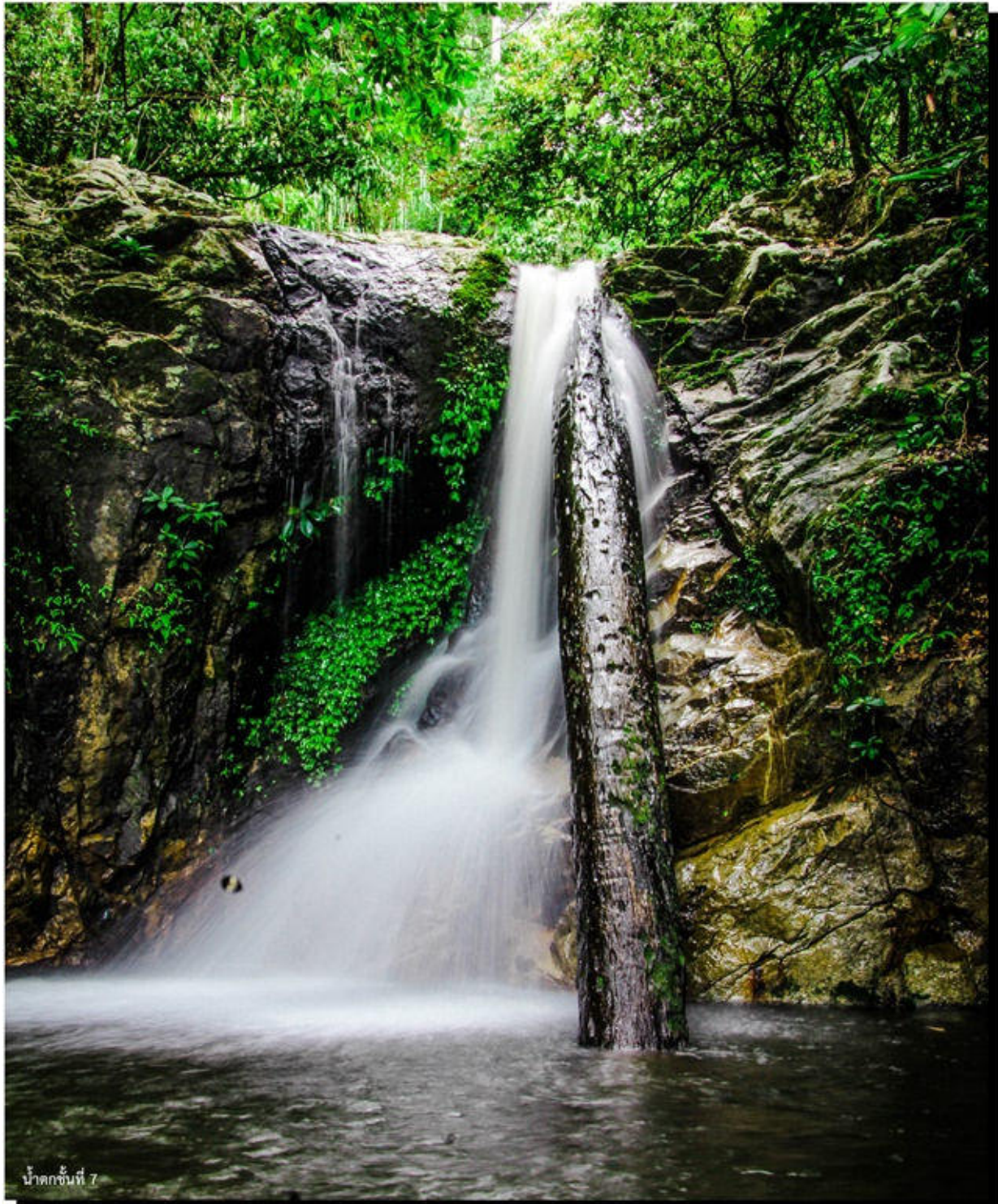
น้ำตกปาโจ (Pa Joe Waterfall) ชั้นที่ 7

อุทยานแห่งชาติบูโด - สุไหงปาดี 67 ต.พิพิธปาโจ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส 96170

โทรศัพท์ 0 73530 406

พิกัด 47N 0791379E 0719037N

ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว เล่นน้ำได้ตลอดปี/ห้าน้ำน้อย

น้ำตกชั้นที่ 7

อยู่บริเวณข้างทางหลวงหมายเลข 4 อยู่ติดกับถนนเพชรเกษม ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติ 3 กิโลเมตร มีทั้งหมด 3 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 บุญบาล ชั้นที่ 2 โตนไม้ไผ่ ชั้นที่ 3 โตนต้นเฟิร์น เส้นทางจากน้ำตกชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 3 มีระยะทางประมาณ 300 เมตร เปิดให้บริการชั้นที่ 1 กับชั้นที่ 3

